

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

6597 *Llei 1/2025, d'1 d'abril, de prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono:

PREÀMBUL

I

Una de les primeres manifestacions externes del desenvolupament socioeconòmic de les nacions és l'abundància d'aliments. Durant segles la inestabilitat de les collites i dels problemes de sanitat animal i vegetal, l'endarreriment en els mitjans de producció, la impossibilitat de deslligar-se dels factors climàtics, geogràfics i naturals, les mancances en estructures productives i de transport, d'emmagatzematge i de comercialització i les ineficiències del mercat van produir mortaldats freqüents i ruïnes econòmiques, van forçar emigracions i van reduir la capacitat per desenvolupar-se de moltes societats. El món desenvolupat produeix avui aliments en prou quantitat i qualitat per a la majoria de la població, i en permet un repartiment adequat i a un preu raonable. I malgrat aquests avenços, encara avui per a milions de persones a tot el món la fam és una amenaça real i una dissort quotidiana.

Les pèrdues i el malbaratament d'aliments són senyal d'un funcionament ineficient dels sistemes alimentaris i d'una falta de conscienciació social. Sens perjudici de la seguretat alimentària, al llarg de tota la cadena alimentària es produeixen nivells significatius de pèrdues i de malbaratament alimentaris, des de la producció fins al consum. Només entre les fases de la postcollita i la venda detallista es perd fins al 14% de la quantitat d'aliments que es produeixen a tot el món, segons ha indicat l'Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura (FAO) el 2019. Les pèrdues i el malbaratament alimentaris poden tenir l'origen en una gamma d'antecedents molt variada, ja sigui per la utilització de béns de producció inadequats en les activitats de producció; errors en la planificació i el calendari establerts per a les tasques de collita; la utilització de pràctiques de producció, recol·lecció i manipulació inapropiades; deficiències en les condicions d'emmagatzematge i de control de la temperatura per a la conservació de productes peribles; condicions i tècniques de comercialització inadequades en l'etapa de venda detallista; males pràctiques dels proveïdors de serveis alimentaris; comportament inapropiat de les persones consumidores durant la compra, la preparació i el consum dels aliments; falta o insuficiència d'equips, transport i capacitat d'emmagatzematge; una organització inadequada, la coordinació o la falta de comunicació entre els agents de la cadena alimentària i la infraestructura insuficient.

Per tant, reduir dràsticament aquest volum de pèrdues i de malbaratament alimentaris és un imperatiu moral dels poders públics i dels operadors de la cadena de subministrament.

Però no només es desaprofiten aquests aliments tan necessaris en si, sinó també els recursos significatius utilitzats per produir-los, els esforços humans, tècnics i econòmics ingents invertits i el valor agregat aconseguit amb tant de treball i de dedicació. El malbaratament representa una ruptura de les cadenes de valor del sector primari, un fre

per al desenvolupament econòmic de moltes regions i operadors, en especial de les zones rurals, i una inversió improductiva que no es pot dedicar a altres finalitats, fins al punt que s'ha calculat que aquest malbaratament de recursos representa una disminució en termes econòmics equivalent a 936 milers de milions de dòlars a l'any (més de 728 milers de milions d'euros a l'any), segons detallen els estudis de la FAO «Mitigation of food wastage. Societal costs and benefits» 2014 i «Food wastage footprint. Full-cost accounting. Final report» 2014.

A més, representen un llast moltes vegades inadvertit per a la política ambiental, ja que els aliments desaprofitats generen una petjada hídrica i carbònica elevada. Segons l'informe «Emissions de gasos d'efecte hivernacle en el sistema agroalimentari i petjada de carboni de l'alimentació a Espanya» (Aguilera, E., Piñero, P., Infante Amate, J., González de Molina, M., Lassaletta, L., Sanz Cobeña, A., 2020), en conjunt, el malbaratament d'aliments és responsable de la quarta part de les emissions totals del sistema agroalimentari, cosa que en termes absoluts representa al voltant d'una tona de CO₂-eq *per capita* a l'any. Els aliments desaprofitats afegixen un cost d'oportunitat en recursos utilitzats inassumible, ja que absorbeixen una quantitat de béns de producció ingent que no fructifiquen i impedeixen l'ús del sòl per a altres fins (dos milions d'hectàrees s'han desforestat per produir aliments que no s'han consumit). Gairebé un 30% de la superfície agrícola del món s'utilitza anualment per produir aliments que es perden o es desaprofiten. Segons l'Informe especial del Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC) sobre «Climate Change and Land», publicat l'agost de 2019, «La reducció de la pèrdua i del malbaratament d'aliments pot disminuir les emissions de GEH i contribuir a l'adaptació mitjançant la reducció de la superfície de terra necessària per a la producció d'aliments. De 2010 a 2016, la pèrdua i el malbaratament d'aliments en l'àmbit mundial van contribuir entre el 8% i el 10% del total d'emissions antropògenes de GEH. Actualment, entre el 25% i el 30% del total d'aliments produïts es perd o es desaprofita».

Per tant, la pèrdua i el malbaratament alimentaris representen un crebant irreparable en termes de justícia social, de protecció ambiental i de creixement econòmic, i tot això en va.

En aquest sentit, Espanya és un exemple clar del pas d'una societat eminentment agrària a una altra d'urbanitzada i del sector terciari. El rebuig al malbaratament alimentari és una preocupació tradicional molt lligada a les societats agràries i entre nosaltres ja la Pragmàtica de 15 de maig de 1584 (recollida com a Llei I, títol XX; llibre VII de la Novíssima Recopilació) manava que «quando hubiere mucho pan en el pósito, y fuere menester renovarlo por la abundancia, porque no se pierda, que los Ayuntamientos lo manden prestar á personas abonadas, con fianzas que cambien lo sean, de que lo volverán al pósito á la cosecha siguiente». La millora de les capacitats productives i logístiques, els canvis socials i de consum intensos, la urbanització i les formes de vida noves i la dependència menor dels aspectes naturals han modificat la realitat productiva i han traslladat una part important del problema de la pèrdua i el malbaratament cap a baules posteriors de la cadena de subministrament. Així, tot i haver-hi encara bosses de pobresa en totes les societats desenvolupades, l'accés de la immensa majoria de la seva ciutadania a menjar suficient i de qualitat està assegurat, per la qual cosa tant la percepció del risc de perdre aquesta situació de privilegi com els nous patrons de consum han portat a oblidar la fragilitat de l'abundància i a descartar quantitats ingents d'aliments. Aquesta realitat debilita l'economia nacional, augmenta els costos d'oportunitat tant de professionals com de les persones consumidores, incorpora càrregues més grans per al seu tractament correcte i genera externalitats negatives importants, mentre que els més vulnerables de les societats desenvolupades tenen problemes efectius d'accés a una alimentació variada i suficient i els països més pobres pateixen els problemes socials i sanitaris derivats de la fam o la subalimentació, especialment greus entre els nens. Però la puixança del nostre sector agroalimentari sempre ha demostrat una capacitat d'adaptació i modernització sobrada i ha assegurat, fins i tot en els temps més difícils, el subministrament puntual d'aliments de gran qualitat,

la fixació de població en les zones rurals, la contribució a la preservació ambiental i paisatgística i la protecció de trets culturals definitoris com la gastronomia. El compromís, doncs, del nostre país amb la lluita contra les pèrdues i el malbaratament alimentaris esdevé imprescindible, com a corol·lari lògic d'aquells valors i de la responsabilitat tant de les diferents baules de la cadena com de les entitats del tercer sector, i reflecteix, al mateix temps, la nostra evolució socioeconòmica. És imperatiu, doncs, que les nacions més desenvolupades no oblidin ni el seu passat ni les seves obligacions vers els que més necessiten una aposta decidida per un món millor.

II

La societat espanyola i europea, així com les institucions nacionals i comunitàries, no han romàs alienes a la situació que afecta les pèrdues i el malbaratament alimentaris en totes les baules de la cadena alimentària, i han reclamat mesures per a la prevenció i la reducció de les pèrdues i el malbaratament alimentaris, les quals brinden una gran oportunitat per assegurar el proveïment alimentari, reduir els riscos mediambientals, conservar recursos no renovables per a altres usos i evitar pèrdues econòmiques. En conseqüència, els poders públics han començat a prendre consciència del problema i a actuar gradualment per posar fi en la mesura que sigui possible a aquesta situació insostenible.

En el pla internacional, en el Fòrum d'Alt Nivell de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura celebrat a Roma el 2009 es va aprovar el document «Com alimentar el món el 2050», en què es posava de manifest la necessitat d'incrementar la producció d'aliments per fer front a la demanda creixent d'una població en augment i la necessitat imperiosa d'abordar les pèrdues i el malbaratament d'aliments, una oportunitat desaproveitada d'alimentar el món, millorant especialment el nivell de nutrició de les poblacions més pobres, al mateix temps que es contenia la utilització de recursos naturals finits i de gestió de residus biodegradables.

Per fomentar la conscienciació davant d'aquest problema, es va declarar el 29 de setembre Dia Internacional contra el Malbaratament d'Aliments.

En aquest marc, l'objectiu de desenvolupament sostenible (ODS) 12 de l'Agenda 2030 disposa en la meta 3 que per al 2030 cal «reduir a la meitat el malbaratament d'aliments per habitant corresponent als nivells de la venda al detall i al consumidor i reduir la pèrdua d'aliments durant les cadenes de producció i subministrament». Aquest objectiu apareix molt vinculat a d'altres com ara l'ODS 2 «Fam zero», l'ODS 11 «Ciutats i comunitats sostenibles» o l'ODS 13 «Acció pel clima», així com els 14 i 15 (relatius a la vida submarina i dels ecosistemes) i conforma un element transversal a l'actuació internacional en la matèria.

Així mateix, els ministres d'Agricultura del G20 es van reunir a Istanbul el 2015 per abordar els desafiaments creixents per assegurar el proveïment alimentari i van expressar «una gran preocupació pel notable abast de la pèrdua i el malbaratament d'aliments en totes les cadenes de valor alimentàries», i la seva importància econòmica, ambiental i social, de manera que es van conjurar per establir sistemes alimentaris sostenibles reduint les pèrdues i el malbaratament d'aliments. Posteriorment, es presentaria en el seu marc un «Pla d'Acció del G20 sobre seguretat alimentària/sistemes alimentaris sostenibles» com a guia d'actuació per als seus membres.

La lluita contra el malbaratament d'aliments és crucial, doncs, en el marc de l'enfocament multilateral per assegurar el proveïment alimentari, que la FAO defineix com la situació que es produeix quan totes les persones tenen accés físic, social i econòmic permanent a aliments segurs, nutritius i en prou quantitat per satisfer les seves necessitats nutricionals i preferències alimentàries, i així poder portar una vida activa i saludable. Per aconseguir-ho, ha proposat, entre altres mesures, la constitució d'una plataforma per reduir les pèrdues i el malbaratament mitjançant un conjunt de recomanacions coherents en tota la cadena de subministrament, que requereixen evitar les pèrdues en la producció i en la collita mitjançant pràctiques sostenibles tant des d'un

punt de vista tècnic com socioeconòmic i ambiental; assegurar instal·lacions i mitjans d'emmagatzematge i processament adequats, desenvolupant capacitats i assegurant la disponibilitat de primeres matèries i tecnologies eficients; millorar les tècniques d'etiquetatge i de màrqueting per generar aliments segurs i nutritius que no es desaprofitin o es descartin; millorar el comportament informat i el consum sostenible, i reduir el malbaratament al llarg de tota la cadena alimentària, incloent-hi el canal HORECA i les llars.

L'estudi de la FAO sobre Pèrdues i malbaratament d'aliments al món – Abast, causes i prevenció, de 2011, va ser un autèntic punt d'inflexió en la presa de consciència mundial sobre aquesta matèria. Els resultats de l'estudi suggereixen que un terç de la producció d'aliments es perd o es desaprofita, cosa que equival a 1.300 milions de tones a l'any: «quantitats enormes dels recursos destinats a la producció d'aliments s'utilitzen en va, i les emissions de gasos d'efecte hivernacle causades per la producció d'aliments que es perden o es desaprofiten també són emissions en va».

L'estudi va apreciar una diferència significativa entre els patrons de comportament als països rics, on la majoria es concentra en l'etapa de consum, tot i ser aliments aptes, conseqüència del comportament del consumidor i de la falta de coordinació entre els diferents actors de la cadena de subministrament, i als països pobres, on els aliments es perden principalment durant les etapes inicials i intermèdies de la cadena de subministrament a causa de limitacions econòmiques, tècniques i de gestió de l'aprofitament, les instal·lacions d'emmagatzematge i la refrigeració en condicions climàtiques difícils, la infraestructura, l'envasament i els sistemes de comercialització.

Una prova d'això és que a la Unió Europea es calcula que un 40% del malbaratament es concentra en el consumidor i el mateix percentatge en la transformació i fabricació, el qual és d'un 15% en la restauració i d'un 5% en la distribució.

Precisament la Unió ha anat aprovant una sèrie d'iniciatives per lluitar contra aquestes pràctiques. Així, el 2010 la Comissió va elaborar l'«Estudi preparatori dels residus alimentaris a la UE-27», pioner, com una primera aproximació a la situació.

La Resolució del Parlament Europeu, de 19 de gener de 2012, sobre «com evitar el malbaratament d'aliments: estratègies per millorar l'eficiència de la cadena alimentària a la UE», va representar la primera fita en aquest camí. El Parlament recordava que en aquell moment hi havia a la Unió 79 milions de persones per sota del llindar de la pobresa, dels quals 16 milions rebien ajuda alimentària d'organismes de beneficència.

S'instava les institucions, els estats i els operadors de la cadena de subministrament a abordar el problema del malbaratament, perquè plantejava qüestions ètiques, econòmiques, socials i nutricionals, conseqüències sanitàries i ambientals (els residus alimentaris contribueixen significativament a l'escalfament climàtic pel gas metà que generen, l'efecte d'hivernacle del qual és 21 vegades superior al del diòxid de carboni), de manera que es millorés l'eficiència i s'incorporés a les polítiques públiques europees, i es prenguessin mesures per reduir a la meitat el malbaratament d'aliments per al 2025 i, al mateix temps, prevenir la generació de bioresidus.

La resolució «considera imperatiu reduir el malbaratament d'aliments al llarg de tota la cadena alimentària, des del camp fins a la taula del consumidor», adoptant «una estratègia coordinada, seguida d'accions concretes a escala europea, inclòs l'intercanvi de pràctiques millors..., fomentant les relacions directes entre productors i les persones consumidores i escurçant les cadenes de subministrament d'aliments, demanant a totes les parts interessades que assumeixin més responsabilitats compartides i encoratjant-les a intensificar la coordinació per continuar millorant la logística, el transport, la gestió d'existències i l'envasament», atès que les causes del malbaratament són diverses: «excés de producció, mal condicionament del producte (mida o forma mal concebuts), deteriorament del producte o de l'envàs, normes de comercialització (problemes d'aspecte o envàs defectuosos) i mala gestió d'existències o estratègies comercials inadequades».

La resolució «recalca que l'agricultura, per la seva pròpia naturalesa, és eficient en l'ús de recursos i pot tenir un paper fonamental i avançat en la lluita contra el

malbaratament d'aliments», de manera que insta a tenir-ho en compte en les seves propostes normatives, a fixar una definició harmonitzada de malbaratament, a invertir en recerca, a fomentar l'educació i revisar els requisits de qualitat aplicables a l'aspecte exterior, tant els imposats per la legislació europea o nacional com per normes internes de les empreses, i recorda que l'estudi de la Comissió sobre l'empoderament dels consumidors a la Unió Europea (SEC(2011) 0469) va concloure que el 18% dels ciutadans europeus no comprenen la frase «Consumiu-ho preferentment abans del...».

Anys després, el Parlament Europeu aprovaria per unanimitat una resolució sobre la «Iniciativa sobre l'ús eficient dels recursos: reduir el malbaratament d'aliments, millorar la seguretat alimentària» (2017), que insisteix tant en el problema com en les solucions, i recorda la necessitat d'adoptar mesures urgents, efectives i coordinades per reduir-lo i fixar objectius concrets.

Entre les mesures que recull aquest document, cal destacar la necessitat de fer activitats de sensibilització i campanyes de comunicació; fixa un objectiu de reducció del malbaratament d'aliments a la Unió del 30% per al 2025 i del 50% fins al 2030; insisteix en el potencial d'optimització de la utilització d'aliments perduts o descartats i de subproductes en la producció de pinsos, el reciclatge de nutrients i la producció d'esmenes de sòl; proposa replantejar els indicadors «data de caducitat» i «consumiu-ho preferentment abans de» i identificar models logístics i organitzatius que permetin recuperar, amb plena seguretat, els productes que no s'han venut en aquella data; incita les llars mitjançant la promoció d'un dia setmanal dedicat a aprofitar les sobres i la creació de mercats per donar sortida als productes que normalment en queden exclosos; destaca el potencial dels projectes d'innovació social, com ara la recollida i la donació d'aliments excedents a les associacions d'ajuda alimentària i el foment de les cadenes curtes de comercialització; suggereix aprovar la «legislació del bon samarità», però tenint en compte que les donacions d'aliments no resolen els problemes principals de la pobresa i que s'han de sotmetre a controls perquè no es desviïn a la creació d'un mercat alternatiu, i recomana incloure en les licitacions de restauració l'obligació de disposar de plans de reducció i de gestió dels residus alimentaris i que els operadors assumeixin la seva part de responsabilitat i apliquin la declaració conjunta sobre el malbaratament d'aliments Every Crumb Counts («Cada engruna hi compta») i l'acord del sector detallista sobre el malbaratament.

El 2016 es van adoptar diverses iniciatives en aquest mateix sentit, des de diferents enfocaments i institucions, però van confluïr en un objectiu compartit. D'una banda, es va posar en marxa la Plataforma UE per a les pèrdues i el malbaratament d'aliments, que permet un intercanvi d'experiències eficaç i pràctiques millors entre estats i agents. D'altra banda, es van aprovar el Pla d'acció per a l'economia circular i el Dictamen del Comitè Econòmic i Social sobre «Sistemes alimentaris més sostenibles», en què s'instava la Comissió Europea i els estats membres a assolir un sistema alimentari sostenible, just i respectuós amb el clima, i a reduir el malbaratament. A més, l'informe especial núm. 34/2016 del Tribunal de Comptes Europeu, «La lluita contra el malbaratament d'aliments: una oportunitat per a la UE de fer més eficient l'ús de recursos en la cadena de subministrament alimentari», va exigir a la UE ser més eficient en la lluita contra el malbaratament alimentari i considerava imprescindible fixar una definició per assolir els objectius. Finalment, es van aprovar les conclusions del Consell sobre «Tancar el cercle: un pla d'acció de la UE per a l'economia circular», i les conclusions del Consell sobre les pèrdues i el malbaratament alimentaris han insistit en aquests objectius, fomentant la sostenibilitat, la reducció dels residus i el malbaratament alimentari, en què s'inclouïa, entre altres aspectes, la petició als estats membres i a la Comissió per a la recopilació de dades per comprendre millor el problema; recalcar la prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris i facilitar la donació a organitzacions solidàries, de caràcter social o de fins humanitaris de productes alimentaris no venuts. El 2018 es va fer una primera avaluació del progrés en la implantació d'aquestes conclusions, i més tard, el 2020, es va fer una segona avaluació, en què la presidència alemanya va presentar un qüestionari als estats membres i a la

Comissió, i va concloure que tots els estats han adoptat mesures nacionals per reduir les pèrdues i el malbaratament alimentaris, i que sovint les han integrat en les seves estratègies o en la legislació nacional, i destacava en particular el tractament fiscal favorable d'aquestes iniciatives.

Així mateix, la Comissió va progressar en el desplegament d'una metodologia de la UE per al mesurament del malbaratament d'aliments, i va elaborar unes directrius de la UE per facilitar la donació d'aliments i la utilització d'antics aliments com ara pinso.

Al seu torn, en aplicació de la revisió de 2018 de la Directiva marc de residus (DMR), s'estableix l'obligació als estats membres d'adoptar mesures per prevenir la generació de residus i, en concret, per reduir els residus alimentaris (als quals el malbaratament d'aliments contribueix en gran manera), per a la qual cosa han d'establir sistemes de mesurament per conèixer els residus alimentaris generats i la seva evolució, basats en una metodologia comuna aprovada per la Decisió delegada (UE) 2019/1597 de la Comissió, de 3 de maig de 2019, per la qual es complementa la Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a una metodologia comuna i als requisits mínims de qualitat per al mesurament uniforme dels residus alimentaris.

La Directiva estableix l'obligació de comunicar la quantitat total de residus alimentaris generats en cadascuna de les baules de la cadena de subministrament, basant-se en els mesuraments que es poden fer cada quatre anys per a cadascuna d'aquestes baules de conformitat amb la Decisió, de manera que la Comissió valorés el 2023 la viabilitat d'establir objectius de reducció a escala europea. Les mesures per prevenir la generació de residus que imposa la Directiva als estats membres han de reduir, com a mínim, la generació de residus alimentaris en la producció primària, en la transformació i en la fabricació, en la venda detallista i en altres tipus de distribució d'aliments, en restaurants i en serveis alimentaris, així com a les llars, com a contribució als objectius de desenvolupament sostenible de les Nacions Unides per reduir en un 50% els residus alimentaris *per capita* a escala mundial en la venda detallista i de les persones consumidores, i han de reduir les pèrdues d'aliments al llarg de les cadenes de producció i subministrament per al 2030 i han de fomentar la donació d'aliments i altres mitjans de redistribució per al consum humà, i han de donar prioritat al consum humà respecte a l'alimentació animal i a la transformació en productes no alimentaris.

Cal significar que la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular, preveu mesures per prevenir la generació de residus, com ara l'obligació que les autoritats competents adoptin mesures que tenen com a finalitat, almenys, reduir la generació de residus alimentaris en la producció primària, en la transformació i la fabricació, en la venda detallista i altres tipus de distribució d'aliments, en restaurants i en serveis d'àpats, així com a les llars, de manera que s'assoleixi una reducció del 50% dels residus alimentaris *per capita* en el pla de la venda detallista i de les persones consumidores, i una reducció del 20% de les pèrdues d'aliments al llarg de les cadenes de producció i subministrament per al 2030, respecte al 2020, i fomentar la donació d'aliments i altres tipus de redistribució per al consum humà, prioritzant-ho respecte a l'alimentació animal i a la transformació en productes no alimentaris. A més, estableix una mesura per la qual tots els municipis amb més de 5.000 habitants estan obligats a separar els bioresidus (fracció orgànica), i inclou un article específic sobre residus alimentaris.

Amb relació a les definicions de residus alimentaris i malbaratament alimentari, cal assenyalar que el residu alimentari és un concepte que defineix la Llei 7/2022, de 8 d'abril, procedent de la Directiva marc de residus, i és qualsevol aliment, tal com ho defineix l'article 2 del Reglament (CE) 178/2002 del Parlament Europeu i del Consell, de 28 de gener de 2002, que s'ha convertit en residu, en què «residu» és qualsevol substància o objecte el posseïdor del qual se'n desprengui o tingui la intenció o l'obligació de desprendre-se'n.

La definició d'«aliment» que estableix el Reglament (CE) 178/2002 comprèn els aliments en conjunt, al llarg de tota la cadena alimentària, des de la producció fins al consum. Així mateix, els aliments també inclouen parts no comestibles, si aquestes no se

separen de les parts comestibles quan es produeixen els aliments, com ara els ossos de la carn destinada al consum humà. Per consegüent, els residus alimentaris poden comprendre elements amb parts d'aliments destinades a ser ingerides i parts d'aliments no destinades a ser ingerides. Per tant, el concepte de malbaratament alimentari seria un subconjunt del concepte residu alimentari, atès que aquest últim sí que inclou «parts d'aliments no destinades a ser ingerides», que no entren dins el concepte de malbaratament.

En qualsevol cas, les actuacions lligades a la lluita contra el malbaratament i la pèrdua d'aliments apareixen en altres actuacions europees, com el Pacte verd europeu i especialment de l'Estratègia de la granja a la taula, que han incorporat aquestes accions com a element transversal a la resta de polítiques comunitàries, o el programa de consum de fruita i de llet a les escoles per fomentar bons hàbits alimentaris entre els nens i els joves, que es pot acompanyar de mesures educatives que fomentin la prevenció de les pèrdues i el malbaratament. Totes han arribat, en últim terme, a conformar un nucli essencial de la nova política agrícola comuna (PAC) per al 2023 d'ara endavant.

D'altra banda, l'Estratègia espanyola d'economia circular, Espanya Circular 2030, inclou com a objectiu reduir la generació de residus d'aliments en qualsevol cadena alimentària: 50% de reducció *per capita* en l'àmbit de la llar i en el consum detallista i un 20% en les cadenes de producció i de subministrament a partir de l'any 2020 i, així, contribuir als objectius de desenvolupament sostenible (ODS). Així mateix, el I Pla d'acció d'economia circular inclou un apartat 2.2 sobre residus alimentaris amb dues mesures, instruments amb què aquesta Llei és coherent.

Precisament, aquest reflex en la política agrícola comuna (PAC) venidora també té translació en seu nacional, de manera que el Pla estratègic de la nova PAC recull un objectiu específic 9 per millorar la resposta de l'agricultura a les exigències socials en matèria d'alimentació, salut i sostenibilitat, en la definició del qual s'ha identificat com una necessitat reduir el malbaratament alimentari des de la producció fins a les persones consumidores.

Però el Regne d'Espanya ja ha posat en marxa moltes altres iniciatives per aturar el malbaratament, entre les quals cal destacar l'Estratègia pionera «Més aliment, menys malbaratament» del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, de 2013, destinada a fomentar la transparència, el diàleg i la coordinació entre els agents de la cadena alimentària i les administracions públiques, i a desplegar de manera coordinada actuacions que han contribuït a impulsar un canvi d'actituds, sistemes de treball i de gestió que han permès limitar el malbaratament i reduir les pressions ambientals.

Les seves línies d'actuació principals han estat la col·laboració entre els diferents actors interessats, l'augment de la conscienciació social, l'impuls de bones pràctiques de prevenció i de reducció i l'optimització de l'excedent, i s'ha executat amb un enfocament multidisciplinari i multisectorial, en què tots els agents implicats en la cadena de subministrament d'aliments han contribuït de manera directa o indirecta a la prevenció i a la reducció. D'entre aquestes línies es pot destacar l'esforç per aconseguir informar i conscienciar (per assolir compromisos fermes contra el malbaratament d'aliments en totes les baules) o certes modificacions normatives, com ara la desaparició de la indicació de la data límit de venda del iogurt. Així mateix, el Codi de bones pràctiques mercantils en la contractació alimentària ha incorporat el compromís de prestar una atenció especial a reduir el volum de residus alimentaris en les diferents fases de la cadena.

Un altre dels elements clau ha estat el suport a les noves tecnologies i a la innovació, com les que permeten augmentar la vida útil dels aliments, sobretot pel que fa a l'envasament, per la qual cosa s'ha treballat per fomentar l'emprenedoria i la innovació de projectes empresarials destinats a la reducció del malbaratament alimentari, o la identificació de les quatre R del malbaratament alimentari: reduir mitjançant la compra responsable, redistribuir donant aliments per salvar-los, reutilitzar per aprofitar les sobrees amb creativitat i reciclar, atrevint-se a compostar. L'Estratègia tenia en compte diverses iniciatives en l'àmbit de l'avaluació, la divulgació i promoció; els estudis, la innovació i la

cooperació i una gran part dels esforços es van centrar a produir canvis en el consumidor com a destinatari final de la cadena agroalimentària, atès que aquest té una posició de força en prendre les seves decisions de compra, orientant el mercat. En aquest sentit, es va treballar amb actuacions a les escoles, amb les «Setmanes contra el malbaratament» i amb campanyes d'informació i sensibilització.

Des del principi es va considerar que aquesta Estratègia s'havia d'instrumentar mitjançant recomanacions, acords voluntaris i autoregulació, ja que s'entenia que havien de ser els mateixos agents de la cadena alimentària els que mostressin el seu compromís i s'adherissin a l'Estratègia convençuts per si mateixos de la necessitat d'actuar per reduir aquest problema.

Tanmateix, com s'ha constatat en altres documents, el primer gran repte ha estat saber exactament en què consisteix i quina és la magnitud del problema, per la qual cosa s'ha treballat amb els agents de la cadena alimentària per a la realització d'estudis que han permès conèixer en quines etapes es produeixen les pèrdues i el malbaratament alimentaris, la seva quantificació i l'impacte econòmic i social. El primer va ser l'Estudi monogràfic sobre el malbaratament alimentari del Baròmetre del clima de confiança del sector agroalimentari de 2013, en què es va concloure que la immensa majoria dels distribuïdors retiraven de mitjana un 5,6% dels seus productes perquè sobrepassaven les dates de consum preferent i de caducitat i que la majoria de les persones consumidores deien que coneixien la diferència entre data de caducitat i data de consum preferent, encara que hi havia marge de millora. Després de repetir-lo el 2015, la quantitat de retirades havia baixat lleument, però la destinació era la mateixa que aleshores: les escombraries. Mentrestant, el 95% de les persones creuen que els supermercats haurien de donar a bancs d'aliments els productes a punt de caducar i que saben que no vendran.

El 2014 es va posar en funcionament el Panel de quantificació del malbaratament alimentari a les llars espanyoles i, més tard, el Panel de quantificació del malbaratament alimentari fora de les llars, que, com que són sistemes de mesurament estable, evolutiu i amb visió a llarg termini, proporcionen informació detallada tant dels aliments que es llencen tal com es van comprar, com de les restes de receptes preparades a la llar que acaben a les escombraries i dels aliments i les begudes fora de les llars.

Segons dades del Panel de quantificació del malbaratament alimentari a les llars espanyoles, l'evolució del malbaratament des de l'inici dels mesuraments ha estat desigual, per bé que s'ha pogut observar que estacions especialment càlides (l'estiu de 2015, així com l'estiu i la tardor de 2018) han coincidit amb nivells de malbaratament superiors. Després de diversos períodes en què la tendència general era decreixent, durant la tardor i l'hivern de 2018-2019 es va assolir el valor més alt de la sèrie (712,2 milions de kg de residus). En total, l'any 2019 es van desaprofitar 1.352,5 milions de kg, un increment de l'1% respecte al 2018, encara que des d'aleshores els residus s'han reduït progressivament.

Segons les dades de primavera i estiu de 2020, durant la pandèmia el nombre de llars que desaprofiten ha baixat lleugerament al 74,4% (el 2019 era del 79%), malgrat que hagi augmentat notablement el consum a la llar. També baixa un 2,6% el volum de residus respecte a la primavera i l'estiu de 2019.

El 2020 els residus totals s'han situat en 25 milions de kg a la setmana, aproximadament, que corresponen a gairebé 1,4 kg per llar. Més del 80% dels residus corresponen a productes sense utilitzar, que es llencen per deteriorament. El volum de residus més gran correspon a fruites, hortalisses i lactis, que sumen més del 50% del total de productes sense utilitzar. Mentre que les receptes més desaprofitades són les de llegums, carn d'olla i sopes o purés.

D'altra banda, segons les dades del Panel de quantificació del malbaratament alimentari fora de les llars, els residus totals que generen les persones consumidores en el consum extradomèstic, en un període de 12 mesos (tardor-hivern + primavera-estiu 2020), va ser de 30,5 milions de kg, fet que representa al voltant de 0,9 kg *per capita*. Els aliments més desaprofitats durant aquest període van ser les hortalisses i les verdures,

la carn i el pa, els quals sumen més del 50% entre les tres categories. Entre les begudes destaquen les begudes fredes, en especial les begudes refrescants, aigua i cervesa, que sumen al voltant del 75%.

La segona etapa de l'Estratègia va aprofundir en els objectius originals, per mitjà de vuit eixos: generació de coneixement, formació i sensibilització, foment de bones pràctiques, col·laboració amb altres agents, acords sectorials, aspectes normatius, recerca i innovació i malbaratament, medi ambient i canvi climàtic.

En aquesta nova etapa, el Ministeri va quantificar els residus que es generaven en la indústria i en la distribució a Espanya, on es va poder observar que la sensibilitat sobre la importància de prevenir i reduir el malbaratament creix progressivament, així com la visió que només des de la col·laboració es pot reduir i aturar aquest problema.

També es va poder comprovar que el nivell de conscienciació de les empreses sobre la importància de combatre el malbaratament alimentari cada vegada és més gran, el 71% de les empreses disposen d'un pla per combatre el malbaratament d'aliments. Un 61,1% promou pràctiques internes i un 51,39% fa accions amb les baules immediatament anteriors o posteriors destinades a reduir el malbaratament d'aliments.

Se'n dedueix que hi ha una cerca de producció més eficient. De la producció, per cada kg de producte acabat en la indústria alimentària, es genera un 0,0022 kg de subproductes que s'aprofita i un 0,004 kg de residus, cosa que implica que les empreses treballen per poder aprofitar la màxima quantitat d'aliments.

Les pràctiques que utilitzen en la lluita contra el malbaratament són, principalment, la formació i la conscienciació dels empleats i dels proveïdors mitjançant cursos, xerrades, visites... I els controls exhaustius dels processos i de la maquinària per a l'eliminació d'ineficiències durant el procés. A més, aquest estudi també es va centrar en l'impacte que va tenir la COVID-19 en el malbaratament d'aliments, arran de la qual destaca que més del 20% d'empreses han augmentat la donació dels aliments. I que hi ha més solidaritat, ja que 9 de cada 10 empreses donen a ONG.

El balanç d'aquests anys d'Estratègia ha representat un avenç en el desplegament d'actuacions que han contribuït a l'impuls de canvi d'actituds, sistemes de treball i de gestió per limitar el malbaratament d'aliments i reduir les pressions ambientals. Un cop conclosa la vigència de l'estratègia el 2020, aquesta Llei representa el pas següent en el procés per afrontar el problema seriós del malbaratament alimentari, amb l'objectiu d'incorporar a l'ordenament una sèrie de principis i de normes que permetin aturar-lo i fixar les bases per erradicar-lo.

III

No obstant això, els esforços efectuats en la lluita contra el malbaratament alimentari semblen haver estat insuficients. Per aquest motiu, i pel fet que el problema de les pèrdues i del malbaratament alimentaris afecta totes les baules de la cadena de subministrament i que nombrosos factors hi influeixen, sembla evident la necessitat de disposar d'una norma que fomenti la prevenció i la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentari, el repte de la qual sigui aconseguir evitar i frenar la generació de les pèrdues i del malbaratament alimentari, els impactes adversos de la seva generació i dels seus aprofitaments i la valorització al llarg de la cadena alimentària. Per aconseguir que totes les baules de la cadena de subministrament siguin eficients en la consecució d'aquest objectiu, és necessària la participació de tots els sectors de la societat, involucrant en la seva elaboració i posada en pràctica administracions públiques, empreses i operadors relacionats amb la cadena alimentària, associacions, organitzacions del tercer sector i bancs d'aliments, que fan tasques de suport a les persones desfavorides, i la societat en conjunt. Només així és possible reduir les pèrdues i el malbaratament en tots els àmbits de la cadena de subministrament.

La lluita contra les pèrdues i el malbaratament alimentaris és clau per assolir la sostenibilitat. La prevenció i la reducció de les pèrdues i el malbaratament d'aliments ofereixen beneficis per a totes les baules de la cadena alimentària, i la recuperació i la

distribució dels excedents d'aliments tenen un pes important sobre la dimensió social. En el marc exposat, aquesta Llei sobre la prevenció i la reducció de la generació de pèrdues i del malbaratament alimentaris, els impactes adversos de la seva generació i dels seus aprofitaments i la valorització al llarg de la cadena alimentària, té com a finalitat promoure la bioeconomia circular; disminuir el malbaratament d'aliments mitjançant una gestió més eficient dels recursos destinats a la producció agrària i una millor gestió dels recursos hídrics, evitant excedents agrícoles que es puguin perdre o desaproveitar i que poden proporcionar clars beneficis per a l'alimentació; sensibilitzar i informar els agents de la producció, la transformació, la distribució, l'hostaleria, la restauració, les persones consumidores i la ciutadania en general; fomentar la donació d'aliments garantint la seguretat alimentària, la traçabilitat; promoure la recuperació i la distribució d'excedents d'aliments amb finalitats de solidaritat social, assignant-los com a prioritat per a ús humà i afavorir la recerca i la innovació i activitats de conscienciació en l'àmbit de la reducció del malbaratament alimentari.

La prevenció del malbaratament alimentari contribueix a millorar l'eficiència del sistema alimentari, afavoreix la bioeconomia circular i l'aprofitament integral dels recursos i subproductes.

Entre els fins de la Llei cal destacar el de donar resposta a l'objectiu sobre producció i consum responsables de l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible. Per fer-ho, a més d'altres mesures, s'ha de reduir la generació de residus alimentaris en la producció primària, en la transformació i en la fabricació, en la venda detallista i en altres tipus de distribució d'aliments, en restaurants i en serveis d'àpats, així com a les llars de manera que s'aconsegueixi una reducció del 50% dels residus alimentaris *per capita* en el pla de la venda detallista i del consum, i una reducció del 20% de les pèrdues d'aliments al llarg de les cadenes de producció i subministrament per al 2030, respecte al 2020. Es tracta, per tant, d'una iniciativa de màxima importància i actualitat per la seva contribució neta a l'assoliment d'uns sistemes alimentaris més sostenibles, avançant en l'assoliment dels ODS, especialment l'ODS 2: Fam zero, l'ODS 3: Salut i benestar, l'ODS 11: Ciutats i comunitats sostenibles, l'ODS 12: Garantir modalitats de consum i producció sostenibles i l'ODS 13: Acció pel clima.

Així mateix, cal destacar que tant el «Pla nacional integrat d'energia i clima» com «L'Estratègia de descarbonització a llarg termini (2050)» o el «Pla nacional d'adaptació al canvi climàtic (2021-2030)» recullen mesures i línies d'acció per a la reducció del malbaratament alimentari, que aquesta futura Llei permetria activar i accelerar i, així, contribuiria als objectius climàtics d'Espanya que recull la Llei 7/2021, de 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica. Tot això, en consonància amb l'Estratègia espanyola d'economia circular, Espanya Circular 2030, i el seu I Pla d'acció d'economia circular 2021-2023 en el marc del Pla d'acció per a l'economia circular per una Europa més neta i més competitiva de la UE de l'any 2020, que inclou un apartat 2.2 sobre residus alimentaris amb tres mesures i s'esmenta com una de les cadenes de valor clau en aquest context la d'«Aliments, aigua i nutrients». En concret, les tres mesures són: els desplegaments normatius per a la reducció del malbaratament alimentari, com és el cas d'aquesta Llei; la generació de coneixement sobre malbaratament alimentari, com per exemple el Panel de quantificació del malbaratament en llars, i la reducció del malbaratament alimentari en la distribució, en la restauració i en l'hostaleria mitjançant l'adopció d'acords i de plans voluntaris que concreten mesures, bones pràctiques i objectius per a la reducció del malbaratament.

La norma parteix de l'assumpció que no n'hi ha prou amb mesures de conscienciació, cal acompanyar-les d'importantes reformes estructurals en la cadena d'elaboració, de transformació i de subministrament de productes alimentaris, que han de rebre suport financerament, i d'un impuls decidit dels poders públics perquè es pugui emprendre la transformació decisiva que la realitat actual exigeix.

IV

En aquest marc, s'aprova aquesta Llei, que consta de 23 articles, estructurats en sis capítols.

El capítol I, «Disposicions generals», incorpora l'objecte de la Llei que, en essència, és la prevenció i la reducció de les pèrdues i del malbaratament d'aliments per part de tots els agents de la cadena alimentària, i el seu àmbit d'aplicació, que prefigura el contingut de la norma: les activitats que efectuen els agents ja siguin de la producció, la transformació, la distribució d'aliments, així com de l'hostaleria, la restauració, altres entitats i associacions de distribució per a la donació d'aliments i de l'Administració pública.

A més de fixar les definicions dels conceptes aplicables a la norma, es regulen els principis rectors, com ara l'eficiència en l'ús dels recursos o el foment de la donació d'aliments, i recalca especialment la col·laboració entre administracions públiques.

Queden excloses de l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei les activitats de retirada de productes per les mesures de gestió de crisi en els programes operatius de fruites i hortalisses, les retirades del plàtan en el marc del Programa comunitari de suport a les produccions agràries de les Canàries (POSEI), o altres mesures a l'empara d'algun mecanisme de prevenció i de gestió de crisi o de regulació del mercat que preveu la legislació comunitària, atès que les organitzacions de productors tenen entre les mesures de gestió de crisi uns mecanismes de retirada del producte del mercat pràcticament coincidents amb els objectius que marca aquesta Llei.

D'altra banda, aquestes retirades es destinen, principalment, a la distribució gratuïta per a les persones necessitades, amb més del 44% de les retirades en volum durant l'últim any, mentre que a alimentació animal es destina més del 36% i poc menys del 19% va a biodegradació i compostatge. A més, inclou les mesures de gestió de crisi del sector de fruites i hortalisses podria provocar que aquest equilibri, que considerem que és desitjable, s'alterés.

Un dels aspectes essencials és la jerarquia de prioritats que els agents han d'aplicar en aquesta matèria, de manera que s'asseguri un aprofitament òptim, de conformitat amb la normativa de residus, fent prevaler sempre la prevenció i la utilització en l'alimentació humana i fixant la successió de prioritats que cal tenir en compte en cas que això no sigui possible, com ara la valorització o la utilització com a subproductes.

El capítol II regula les obligacions dels agents de la cadena alimentària, i estableix una llista de qüestions que tots els agents han de tenir present, de manera que operi com a substrat comú de les seves activitats. Aquesta llista es completa en aspectes concrets amb obligacions destinades a activitats concretes per perfeccionar l'encaix del sistema *ratione materiae*.

Així, per exemple, es pot destacar com a obligació horitzontal per a tots els agents aplicar a les pèrdues i al malbaratament alimentaris la jerarquia de prioritats d'aquesta Llei en qualsevol de les baules de la cadena alimentària en què es generin sota el seu control i adoptar mesures adequades per a la seva aplicació en el seu marc regulatori específic, disposar d'instal·lacions adequades de manipulació o formar i sensibilitzar treballadors i voluntaris. Juntament amb aquest feix de disposicions, la norma recull manaments específics per a les administracions públiques com a garants de l'interès general, com ara dur a terme campanyes divulgatives i de promoció per fomentar el consum responsable d'aliments i promoure la prevenció i la reducció de les pèrdues.

En qualsevol cas, s'ha de tenir en compte que aquesta norma no pretén ser l'única forma en què s'han de cobrir les necessitats bàsiques de la ciutadania més vulnerable, atès que l'entrega d'aliments per evitar-ne el malbaratament és un recurs extraordinari i excepcional que atén diverses finalitats d'interès general, però la cobertura de necessitats bàsiques sempre ha d'estar garantida a través de fórmules normalitzades que respectin la dignitat de les persones i els permetin prendre decisions sobre com alimentar-se. En aquest sentit, cal recordar que l'alimentació és un dret humà que recull la Declaració universal de drets humans.

El capítol III regula les recomanacions de les administracions públiques juntament amb les empreses que venen al consumidor final i les empreses de l'hostaleria, i estableix una llista de qüestions que tots els agents han de tenir present, de manera que operi com a substrat comú de les seves activitats. Així, per exemple, es poden destacar com a mesures fomentar la donació amb finalitats socials i formar i sensibilitzar sobre el malbaratament alimentari les persones consumidores.

El capítol IV se centra en la racionalització de les dates de consum preferent per contribuir a la prevenció i la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris. Així, conté un manament per fomentar l'adequació de les dates de consum preferent a la prevenció i a la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, en el marc de la normativa europea.

El capítol V disposa els instruments per al foment i el control de la reducció i de la prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, entre els quals recull mesures de foment de l'autoregulació i es disciplina el sistema per a l'aplicació i el control d'aquesta política pública, incloent-hi un Pla estratègic de prevenció i reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentari, que conté l'estratègia general de la política de malbaratament alimentari, les orientacions i l'estructura a què s'han d'ajustar els programes autonòmics, així com els objectius mínims de prevenció i d'eliminació que cal complir, el Pla nacional de control de les pèrdues i del malbaratament alimentari, que s'ha de revisar almenys cada quatre anys, que conté els objectius generals i les prioritats de les tasques de control que les administracions competents en aquesta matèria han de fer, i l'informe anual en què es recull el resultat de l'execució del Pla nacional de control de les pèrdues i del malbaratament alimentari.

En aquest sentit, és essencial assegurar una tasca coordinada entre tots els nivells administratius que permeti un control efectiu, un suport real i compartit i un coneixement exhaustiu i el disseny d'una governança multinivell apropiada per a un àmbit en què hi ha un intens entrecruament de competències, que ha de convergir en una aplicació de la política de malbaratament alimentari basada en el lideratge compartit i en els esforços cooperatius. D'aquesta manera, en el marc del Pla estratègic s'aproven els programes autonòmics i, si s'escau, els locals i les tasques executives en matèria de control, que s'han de dur a terme de manera sistemàtica i suficientment freqüent, s'emmarquen en el Pla nacional de control de les pèrdues i del malbaratament alimentaris. Finalment, i sobre la base de la informació autonòmica, amb periodicitat anual, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació fa un informe en què recull el resultat de l'execució del Pla nacional de control de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, que duen a terme les administracions públiques competents. Aquesta coordinació es materialitza mitjançant la integració de polítiques i de mesures per a l'assoliment d'una meta tan transversal a totes aquestes, com la disminució del malbaratament alimentari, en resposta a la consideració de la Resolució del Parlament Europeu, de 19 de gener de 2012, que demanava el disseny d'una governança multinivell apropiada per a un àmbit en què hi ha un intens entrecruament de competències, que ha de convergir en una aplicació de la política de malbaratament alimentari basada en el lideratge compartit i en els esforços cooperatius.

El capítol VI, finalment, recull el règim sancionador, en què tipifica les infraccions i recull les sancions bàsiques en la matèria, de manera que s'asseguri un marge ampli perquè les normes autonòmiques decideixin quin ha de ser el seu sistema d'infraccions i de sancions, dins d'un marc bàsic que asseguri un mínim comú normatiu raonable.

Finalment, la Llei es completa amb una part final formada per vuit disposicions addicionals, una de transitòria, una de derogatòria i vint de finals en què es preveuen les previsions corresponents sobre el títol competencial, les habilitacions normatives, i l'entrada en vigor, així com sobre la metodologia coordinada de quantificació de malbaratament, de pèrdua i de residu alimentari.

La norma també incorpora una modificació de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer

de 2014, per incloure com a condició en els plecs de contractació de serveis d'alimentació en institucions públiques que el proveïdor inclogui pràctiques adequades des del punt de vista de la prevenció del malbaratament alimentari i del compliment d'aquesta Llei.

La Llei 10/2009, de 20 d'octubre, de creació d'òrgans consultius de l'Estat en l'àmbit agroalimentari i de determinació de les bases de representació de les organitzacions professionals agràries, en el seu moment, va ser clau per establir un sistema objectiu per determinar la representativitat de les organitzacions agràries a escala estatal. Va representar un pas fonamental, en establir un sistema per mesurar la representativitat d'acord amb criteris comunament acceptats.

La Llei 10/2009, de 20 d'octubre, exigia l'obtenció, com a mínim, d'un quinze per cent dels vots en el conjunt dels processos electorals que efectuen les comunitats autònomes per participar en òrgans i entitats consultius autonòmics, havent concorregut, com a mínim, a processos electorals de nou comunitats autònomes, o si no, que tinguessin reconeguda aquesta consideració, com a mínim, en deu comunitats autònomes.

La Llei 12/2014, de 9 de juliol, per la qual es regula el procediment per a la determinació de la representativitat de les organitzacions professionals agràries i es crea el Consell Agrari, va establir un mecanisme de consulta pública, directa i simultània en tot el territori nacional per mesurar la representativitat de les organitzacions professionals agràries de caràcter general i d'àmbit nacional.

El procediment que estableix la Llei 12/2014, de 9 de juliol, és exhaustiu i la seva aplicació pràctica comporta dificultats des de les perspectives material, econòmica i fins i tot teleològica. Així, n'hi ha prou a referir-se a l'important desplegament de mitjans humans i materials que requeriria, atesa especialment la previsió de participació presencial en taules repartides per tot el territori nacional, al seu elevat cost econòmic, a les diferències entre els processos electorals estatal i autonòmics, que afecten el cens i la configuració dels processos, cosa que podria donar lloc a resultats diferents en un mateix àmbit territorial, i a la duplicitat de consultes en determinades comunitats autònomes.

En qualsevol cas, la determinació de la representativitat de les organitzacions professionals agràries de conformitat amb aquest sistema estava supeditada a un desplegament reglamentari ulterior en aplicació de la disposició final tercera de la Llei esmentada. Per això, el sistema de representativitat implantat per aquesta Llei no s'ha arribat a posar en pràctica una dècada després de la seva aprovació.

La representativitat de les organitzacions professionals agràries, amb caràcter transitori, doncs, continua residint en les que van obtenir aquest reconeixement a l'empara de la seva predecessora, la Llei 10/2009, de 20 d'octubre, de creació d'òrgans consultius de l'Estat en l'àmbit agroalimentari i de determinació de les bases de representació de les organitzacions professionals agràries.

Malgrat que aquesta Llei 10/2009, de 20 d'octubre, disposava en l'article 6 l'avaluació quinquennal de la representativitat, aquesta va quedar interrompuda el 30 de juliol de 2014 amb l'entrada en vigor de la Llei 12/2014, de 9 de juliol, cosa que va impossibilitar *de facto* l'actualització de la representativitat de les organitzacions agràries per la pèrdua de vigència de la norma que regulava aquest reconeixement, que reflecteixi una realitat que ha evolucionat al llarg del temps.

En conseqüència, constatades les dificultats importants de la convocatòria d'una consulta en els termes que preveu la Llei 12/2014, de 9 de juliol, és procedent modificar la regla de la representativitat de les organitzacions professionals agràries d'àmbit nacional, establint un sistema de nova planta que asseguri la consideració efectiva d'aquesta representativitat.

En virtut d'aquell esperit de consens i amb la finalitat d'atorgar al procés la legitimitat social necessària perquè les organitzacions professionals agràries l'acceptin i permetre a aquestes servir amb eficiència a la funció d'intermediació i interlocució amb els poders públics, aquesta Llei estableix un procediment de determinació de les organitzacions professionals agràries més representatives de caràcter general i d'àmbit estatal.

En aquest procediment s'han inclòs certs requisits per assegurar que les entitats que hi puguin participar són organitzacions professionals agràries de caràcter general i d'àmbit estatal, constituïdes i reconegudes a l'empara de la Llei 19/1977, d'1 d'abril, que tinguin entre els seus fins estatutaris la defensa dels interessos generals de l'agricultura i amb una àmplia implantació territorial.

D'altra banda, es fixa un procediment destinat a la determinació del seu caràcter més representatiu i la seva representativitat en l'àmbit estatal, basat exclusivament en acreditacions que emeten les comunitats autònomes; acreditació que han de considerar els processos electorals celebrats o, si no, altres sistemes de determinació de la representativitat que les comunitats autònomes reconeixin normativament, o bé una constatació de la situació d'implantació de les organitzacions en les comunitats autònomes.

Tot això permet una determinació de la representativitat agrària tenint en compte el conjunt de les realitats de les comunitats autònomes i les organitzacions professionals agràries en aquestes, cosa que assegura una representativitat conseqüent amb la realitat del sector.

Les organitzacions més representatives en l'àmbit estatal duen a terme funcions de representació institucional en defensa dels seus interessos davant de l'Administració General de l'Estat i d'altres entitats o organismes de caràcter estatal, i tenen els drets inherents a la seva consideració com a tals. En particular, aquesta norma regula les condicions essencials del Consell Agrari, que es constitueix en l'òrgan col·legiat de caràcter consultiu adscrit al Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació amb la finalitat d'assessorar l'Administració General de l'Estat en les qüestions d'interès general agrari i rural, i desplega la seva regulació reglamentàriament, així com d'altres aspectes relacionats amb la presència de les organitzacions en els òrgans de participació de l'Administració General de l'Estat, com també les ajudes directes que es concedeixen, i el seu repartiment, en atenció d'aquest caràcter de més representatives.

V

En la seva tramitació, el projecte s'ha sotmès a audiència i a informació i a participació públiques i s'han consultat les comunitats autònomes afectades i les entitats representatives dels interessos dels sectors afectats.

El text d'aquesta norma s'ha sotmès al procediment de comunicació de la Comissió Europea d'acord amb la Directiva (UE) 2015/1535 del Parlament Europeu i del Consell, de 9 de setembre de 2015, per la qual s'estableix un procediment d'informació en matèria de reglamentacions tècniques i de regles relatives als serveis de la societat de la informació, i el Reial decret 1337/1999, de 31 de juliol, pel qual es regula la remissió d'informació en matèria de normes i reglamentacions tècniques i reglaments relatius als serveis de la societat de la informació.

Aquesta norma es dicta a l'empara del que disposa la regla 13a de l'article 149.1 de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat competència sobre bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, així com el que disposa l'article 149.1.23a, que atribueix a l'Estat competència sobre legislació bàsica sobre protecció del medi ambient.

La regulació que conté aquesta norma s'ajusta als principis que preveu l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. Així, d'acord amb els principis de necessitat i d'eficàcia, es justifica el projecte en la necessitat d'una aplicació coherent de la normativa de la Unió Europea i de les iniciatives internacionals a Espanya, i és l'instrument més adequat per garantir-ne la consecució, atès que és necessari que la regulació es reculli en una norma bàsica i complir la finalitat d'adoptar diverses mesures destinades a la prevenció i a la reducció de les pèrdues i del malbaratament d'aliments per part de tots els agents de la cadena alimentària, atesos els seus efectes negatius. Es compleix el principi de proporcionalitat i la regulació es limita al mínim imprescindible per complir aquesta

normativa de manera que la proposta conté la regulació imprescindible per atendre la necessitat que cal cobrir amb la norma, després de constatar que no hi ha altres mesures menys restrictives de drets, o que imposin menys obligacions als destinataris, per assolir el fi. El principi de seguretat jurídica es compleix, atès que les noves previsions s'estableixen en una disposició general i, a més, és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic nacional i europeu. Es compleix el principi de transparència, atès que en elaborar la norma s'han consultat les comunitats autònomes i les ciutats de Ceuta i Melilla, i les entitats representatives dels sectors afectats, i mitjançant l'audiència pública del projecte, s'ha possibilitat a més l'accés senzill, universal i actualitzat a la normativa en vigor i als documents propis del seu procés d'elaboració, havent-se definit clarament els objectius de la iniciativa normativa i la seva justificació en l'exposició de motius, i s'ha possibilitat que els destinataris potencials tinguin una participació activa en l'elaboració. Finalment, respecte al principi d'eficiència, no s'imposen noves càrregues administratives i es limita la intervenció pública als aspectes imprescindibles i optant per la solució més ponderada.

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte i fins de la Llei.*

1. Aquesta Llei té per objecte la prevenció i la reducció de les pèrdues i del malbaratament d'aliments per part de tots els agents de la cadena alimentària, i estableix una jerarquia de prioritats de solució i dona resposta a l'objectiu sobre el sistema alimentari de producció i de consum responsables de l'Agenda 2030.

2. Són fins específics d'aquesta Llei:

a) Disminuir les pèrdues i el malbaratament d'aliments al llarg de la cadena agroalimentària, mitjançant una gestió més eficient dels recursos i, així, promoure l'economia circular.

b) Definir d'una manera clara què s'entén per pèrdues i per malbaratament d'aliments, de forma integral en tota la cadena agroalimentària i en cadascuna de les seves baules.

c) Fomentar la donació i la redistribució d'aliments garantint la seguretat alimentària i la traçabilitat.

d) Analitzar amb deteniment les causes i les conseqüències de les pèrdues i del malbaratament d'aliments, i afavorir la recerca i la innovació en l'àmbit de la prevenció i la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.

e) Progressar en el mesurament quantitatiu i qualitatiu, rigorós i actualitzat periòdicament, del malbaratament d'aliments que es generen en les diferents baules del nostre sistema alimentari, basant-se en una metodologia comuna que permeti estudis comparatius entre municipis i comunitats autònomes, així com en l'àmbit de la Unió Europea i internacional. Les comunitats autònomes poden preveure en la seva normativa l'obligació que les seves autoritats competents efectuïn aquests mesuraments en l'àmbit territorial respectiu.

f) Establir les bases perquè les entitats d'iniciativa social, a altres organitzacions sense ànim de lucre que presten serveis de distribució per a la donació d'aliments i a la resta d'agents implicats, puguin rebre els mitjans i els recursos públics necessaris per costejar la logística que sigui necessària, incloent-hi el transport, la transformació i l'emmagatzematge, perquè els aliments no comercialitzats es puguin aprofitar a través de la donació.

g) Incorporar en el conjunt del nostre ordenament jurídic la coherència amb l'objectiu de reduir les pèrdues i el malbaratament d'aliments.

h) Donar resposta a l'objectiu sobre producció i consum responsables de l'Agenda 2030, reduint la generació de residus alimentaris en la producció primària, en la

transformació i en la fabricació, en la venda detallista i en altres tipus de distribució d'aliments, en restaurants i en serveis d'àpats, així com a les llars, de manera que s'aconsegueixi una reducció del 50% dels residus alimentaris *per capita* en el pla de la venda detallista i dels consumidors i una reducció del 20% de les pèrdues d'aliments al llarg de les cadenes de producció i de subministrament per al 2030, respecte al 2020, com a contribució als objectius de desenvolupament sostenible de les Nacions Unides.

i) Promoure la rendició de comptes de tots els agents de la cadena alimentària respecte a les pèrdues i al malbaratament d'aliments, així com l'aprenentatge respecte als processos de prevenció i de reducció.

j) Reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i d'altres contaminants.

k) Establir la jerarquia de prioritats que han de tenir en compte els operadors de la cadena, en la gestió de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, la generació dels quals no s'hagi pogut evitar.

l) Sensibilitzar, formar i informar els agents de la producció, la transformació, la distribució, l'hostaleria, la restauració, les persones consumidores i la ciutadania en general i afavorir activitats de conscienciació en l'àmbit de la prevenció i la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris i una gestió adequada dels aliments i els seus residus, sens perjudici de les garanties de seguretat, de qualitat i d'higiene dels aliments necessàries.

3. Són estratègies per a la consecució dels fins de la Llei:

a) Sensibilitzar i informar els agents de la cadena alimentària i d'altres proveïdors de serveis alimentaris, les persones consumidores i la ciutadania en general.

b) Fomentar la distribució per a la donació d'aliments garantint la seguretat alimentària i la traçabilitat.

c) Promoure la recuperació i la distribució d'excedents d'aliments per a la donació amb finalitats de solidaritat social i assignar-los com a prioritat per a ús humà.

d) Afavorir la recerca i la innovació i les activitats de conscienciació en l'àmbit de la prevenció i la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.

Article 2. *Àmbit d'aplicació.*

Aquesta Llei és aplicable a les activitats que efectuen en el territori espanyol els agents de la cadena alimentària ja siguin de la producció, la transformació, la distribució d'aliments, així com de l'hostaleria, la restauració, altres entitats i associacions de distribució d'aliments donats i de l'Administració pública, sens perjudici de les disposicions de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i de sòls contaminats per a una economia circular, i altra normativa de residus o sanitària que li sigui aplicable.

Queden excloses de l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei les activitats de retirada de productes per les mesures de gestió de crisi en els programes operatius de fruites i hortalisses, les retirades del plàtan en el marc del Programa comunitari de suport a les produccions agràries de les Canàries (POSEI), o altres mesures a l'empara d'algun mecanisme de prevenció i gestió de crisi o de regulació del mercat que preveu la legislació comunitària.

Article 3. *Definicions.*

A més de les definicions que inclou la Llei 7/2022, de 8 d'abril, als efectes d'aquesta Llei s'entén per:

a) Agents de la cadena alimentària: operadors pertanyents al sector primari, incloent-hi cooperatives i altres entitats associatives, entitats o empreses d'elaboració, fabricació o distribució d'aliments, comerços al detall, empreses del sector de l'hostaleria o la restauració i altres proveïdors de serveis alimentaris, entitats del tercer sector d'acció social, d'iniciativa social i altres organitzacions sense ànim de lucre que presten serveis de distribució d'aliments donats, i les administracions públiques.

b) Aliment o producte alimentari: s'aplica la definició que preveu l'article 2 del Reglament (CE) núm. 178/2002 del Parlament Europeu i del Consell, de 28 de gener de 2002, pel qual s'estableixen els principis i els requisits generals de la legislació alimentària, es crea l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària i es fixen procediments relatius a la seguretat alimentària.

c) Malbaratament alimentari: la part dels aliments destinada a ser ingerida per l'ésser humà i que acaba rebutjada com a residu.

d) Pèrdues d'aliments: productes agraris i alimentaris que per qualsevol circumstància queden en la mateixa explotació, sigui reincorporats en el sòl o utilitzats per fer compostatge *in situ*, i la destinació final dels quals hauria estat l'alimentació humana.

e) Altres proveïdors de serveis alimentaris: centres sanitaris, centres educatius, centres penitenciaris, centres d'internament d'estrangers, residències de serveis socials, i en general tots els establiments permanents que ofereixin càtering o servei de menjador.

f) Microempreses: les empreses que ocupen menys de deu persones i que tenen un volum de negocis anual o un balanç general anual no superior a dos milions d'euros.

g) Residus alimentaris: tots els aliments, tal com ho defineix l'article 2 del Reglament (CE) núm. 178/2002 del Parlament Europeu i del Consell, de 28 de gener de 2002, que s'han convertit en residus, és a dir, que el seu posseïdor hagi rebutjat o tingui la intenció o l'obligació de rebutjar, tal com indica l'article 2 al) de la Llei 7/2022, de 8 d'abril.

h) Espigolament o espigolalles: l'espigolament d'aliments que han quedat en el camp després de la collita principal, o de les collites sembrades no recollides, amb l'autorització del titular o dels titulars de l'explotació, com una activitat complementària sense ànim de lucre destinada a prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentaris.

Article 4. *Principis rectors.*

Les activitats destinades a prevenir i a reduir les pèrdues i el malbaratament alimentaris per a tots els agents de la cadena alimentària es regeixen pels principis següents:

a) Eficiència en l'ús dels recursos naturals, socials, econòmics i productius de la cadena alimentària, sense prioritzar únicament l'econòmic i vetllant per la sostenibilitat del nostre sistema alimentari.

b) Prevenció, de manera que es fomenti l'adopció de mesures orientades a evitar que un aliment es perdi o es desaprofiti, a reduir la quantitat de pèrdues i de malbaratament alimentaris mitjançant la seva reutilització, i a reduir l'impacte de les emissions i de la generació de residus sobre el medi ambient i la salut humana.

c) Jerarquia de prioritats de conformitat amb el que assenyala aquesta Llei i la normativa reguladora de residus, dins dels seus marcs reguladors respectius.

d) Fomentar la donació d'aliments per al consum humà i altres tipus de redistribució, prioritzant-ho respecte a altres usos com ara l'alimentació animal i la transformació en productes no alimentaris de conformitat amb el que assenyala la jerarquia de prioritats d'aquesta Llei i la normativa reguladora de residus, dins dels seus marcs reguladors respectius.

e) Fomentar l'educació i la conscienciació respecte a la prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris de la ciutadania en general.

f) Generar la seguretat jurídica necessària en les relacions entre agents donants i receptors per dur a terme les tasques de donació a través dels convenis o dels acords de col·laboració que estableix l'article 7.

En qualsevol cas, els responsables dels danys mediambientals han de pagar per cobrir els costos, d'acord amb el principi de «qui contamina paga», en els termes que regula la Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de responsabilitat mediambiental, que regula

expressament la responsabilitat dels operadors de prevenir, d'evitar i de reparar els danys mediambientals, de conformitat amb l'article 45 de la Constitució i amb els principis de prevenció i que «qui contamina paga». A part d'això, l'aplicació d'aquest principi en la política de residus s'ha de portar a terme de conformitat amb el que regula l'article 11 de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, amb relació al cost de la gestió dels residus que es generen. Per ser precisos, es tracta d'aconseguir que el contaminador controli, redueixi i previngui la contaminació, i de proporcionar recursos legals per a la justícia, l'aplicació i la compensació per danys ambientals i sanitaris, tenint en compte que el principi que qui contamina paga i el principi de precaució són dues cares de la mateixa moneda.

Article 5. *Jerarquia de prioritats dels agents de la cadena alimentària.*

1. Els agents de la cadena alimentària han d'aplicar totes les mesures que siguin possibles i han de tenir com a primera obligació prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentaris, incorporant criteris de producció, de compra i de gestió racionals i basats en les necessitats concretes que impedeixin la generació d'excedents.

Així mateix, han d'adaptar les seves actuacions a la jerarquia de prioritats següent, de conformitat amb el que estableix l'article 19 de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, per als residus alimentaris:

a) En primer lloc, s'ha d'atendre la prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, incorporant la transformació dels productes agraris o aliments que no s'han venut, però que continuen sent aptes per al consum humà, en altres productes alternatius per al consum humà.

b) Per als excedents la generació dels quals no s'ha aconseguit prevenir, cal seguir l'ordre de prioritats següent:

1r. S'ha de dur a terme la donació d'aliments i altres tipus de redistribució per al consum humà.

2n. Si no, els aliments s'han de destinar a l'alimentació animal i a la fabricació de pinsos dins del marc regulatori corresponent i, en particular, de l'Ordre ministerial APM 189/2018, de 20 de febrer, per la qual es determina quan els residus de producció procedents de la indústria agroalimentària destinats a alimentació animal són subproductes de conformitat amb la Llei 7/2022, de 8 d'abril.

3r. Si no és possible cap dels casos anteriors, s'han utilitzar com a subproductes en una altra indústria.

c) I en darrera instància, ja com a residus, al reciclatge i, en particular, a l'obtenció de compostatge i digestat de màxima qualitat per al seu ús en els sòls amb l'objectiu de produir un benefici en aquests, i, quan això no sigui possible, per a la valorització energètica mitjançant l'obtenció de biogàs o de combustibles. En aquest cas, és aplicable el que disposa l'article 8.1 de la Llei 7/2022, de 8 d'abril.

2. Sempre s'ha d'aplicar la jerarquia de prioritats que estableix l'apartat 1; no obstant això, hi pot haver la possibilitat d'adaptar les actuacions dels agents de la cadena alimentària de conformitat amb les característiques pròpies de la seva activitat o específiques del sector, o si s'obté un millor resultat en la reducció del malbaratament alimentari, en aquest cas se n'han de justificar els motius, ja sigui per raons de factibilitat tècnica, de seguretat alimentària, de viabilitat econòmica o de protecció del medi ambient, o de més eficiència en la gestió per baules anteriors, entre d'altres. Aquesta possibilitat d'adaptació i la seva justificació es pot desplegar reglamentàriament, on s'han d'indicar els mitjans i la forma per justificar la impossibilitat d'adaptar les actuacions a les prioritats que estableix aquest article.

3. Per facilitar l'aplicació de la jerarquia de prioritats i per prevenir la generació del malbaratament, per part dels operadors de la cadena de subministrament i dels

consumidors, les autoritats competents poden utilitzar instruments econòmics i altres mesures incentivadores, en especial les relacionades amb la garantia de cobertura de costos de producció, la innovació, la seguretat alimentària en la donació d'aliments, i la disponibilitat d'instal·lacions i de mitjans per les entitats d'iniciativa social i altres organitzacions sense ànim de lucre o bancs d'aliments.

CAPÍTOL II

Obligacions dels agents de la cadena alimentària

Article 6. *Obligacions generals per a tots els agents de la cadena alimentària.*

1. Tots els agents de la cadena alimentària tenen l'obligació d'aplicar a les pèrdues i al malbaratament alimentaris la jerarquia de prioritats, que dicta aquesta Llei de conformitat amb l'article 5, en qualsevol de les baules de la cadena alimentària en què es generin sota el seu control i d'adoptar mesures adequades per a la seva aplicació, sens perjudici de les disposicions de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, i d'una altra normativa de residus que els siguin aplicables.

2. Tots els agents de la cadena alimentària tenen l'obligació d'aplicar les mesures que preveu l'article 19 de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, per a la reducció dels residus alimentaris, en especial les disposicions relatives a la donació d'aliments.

3. Cap estipulació contractual no pot impedir expressament la donació d'aliments, sent nul·la de ple dret.

4. A més, tots els agents de la cadena alimentària tenen les obligacions següents:

a) Disposar d'un pla d'aplicació per a la prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris que inclogui la manera en què s'aplica la jerarquia de prioritats que estableix l'article 5. En el cas d'operadors que actuïn en més d'una comunitat autònoma, aquesta obligació es pot complir mitjançant un pla integrat conjunt. En el cas d'actuar en comunitats autònomes en què hi hagi una regulació específica que obligui a disposar d'un pla, el pla integrat conjunt ha d'incloure els requisits que estableixen les normatives autonòmiques on operin.

b) Promoure acords o convenis per donar els seus excedents d'aliments a entitats d'iniciativa social i altres organitzacions sense ànim de lucre o bancs d'aliments, excepte en els casos en què sigui inviable i quedi degudament justificat de conformitat amb l'article 5.2.

c) Queden excloses de les obligacions d'aquest apartat quatre les activitats de transformació, de comerç detallista, de distribució alimentària, d'hostaleria o de restauració dutes a terme en establiments iguals o inferiors a 1.300 m² en el cas d'empreses que no disposin de venda al públic, o amb una superfície útil d'exposició i venda al públic inferior o igual a 1.300 m² en el cas d'empreses de venda al públic. En qualsevol cas, independentment de la seva superfície, hi queden obligats els establiments que operin sota un mateix codi d'identificació fiscal i que, en conjunt, superin els 1.300 m² de superfície tenint en compte els criteris anteriors.

5. Tots els agents de la cadena alimentària tenen l'obligació d'evitar actuacions orientades a deixar els aliments en condicions no aptes per al seu consum o valorització.

6. Les microempreses queden excloses de les obligacions a les quals es refereixen els apartats anteriors d'aquest article.

7. Petites explotacions agràries, definides d'acord amb la Recomanació de la Comissió de 6 de maig de 2023 sobre la definició de microempreses, petites i mitjanes empreses (2003/361/CE), queden excloses de les obligacions d'aquesta Llei.

Article 7. *Contingut mínim dels convenis o acords de donació.*

L'acord o conveni que preveu l'article 6.4.b) ha d'incloure almenys el contingut següent:

- 1r. Les condicions de la recollida, del transport i de l'emmagatzematge dels productes.
- 2n. Els compromisos dels agents de la cadena.
- 3r. La selecció dels aliments que es donen l'ha de fer l'agent donant.
- 4t. La possibilitat que l'organització receptora rebutgi la donació, cosa que ha de quedar degudament justificada. L'agent donant ha d'aplicar la jerarquia de prioritats que estableix l'apartat 1 de l'article 5 per a la gestió de la donació rebutjada. L'agent donant ha de decidir les condicions de devolució (recollida i transport), de conformitat amb el conveni formalitzat.

Article 8. *Obligacions específiques per a les empreses d'hostaleria i de restauració.*

Els agents de la cadena alimentària que siguin empreses de l'hostaleria i d'altres proveïdors de serveis alimentaris tenen l'obligació de facilitar al consumidor que es pugui emportar, sense cap cost addicional, si s'escau, diferent del que esmenta el paràgraf següent, els aliments que no hagi consumit, excepte en els formats de servei de bufet lliure o similars, en què la disponibilitat de menjar no està limitada, així com informar d'aquesta possibilitat de manera clara i visible en l'establiment, preferentment en la carta o en el menú.

Per a això s'han d'usar envasos aptes per a l'ús alimentari, reutilitzables o fàcilment reciclables. Per als envasos o recipients alimentaris de plàstic d'un sol ús s'han de tenir en compte les disposicions que preveu el títol V de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, en especial les relatives a la necessitat de reduir-ne el consum de cara a complir els objectius de l'article 55.1 d'aquesta Llei i a l'obligació del seu cobrament, així com les que estableix l'article 18 del Reial decret 1021/2022, de 13 de desembre, pel qual es regulen determinats requisits en matèria d'higiene de la producció i de la comercialització dels productes alimentaris en establiments de comerç al detall.

Les empreses o les entitats gestores de càterings o de menjadors col·lectius i socials, en col·laboració amb els centres educatius o socio-sanitaris, poden establir programes de sensibilització, d'educació i de formació en la reducció del malbaratament alimentari adreçats al personal de cuina i de menjador, així com al personal del centre i dels seus usuaris.

Article 9. *Obligacions específiques per a les empreses i les entitats d'iniciativa social i altres organitzacions sense ànim de lucre que es dediquen a la distribució d'aliments per a la donació d'aliments aptes per al consum humà.*

Els agents de la cadena alimentària que siguin empreses i les entitats d'iniciativa social i altres organitzacions sense ànim de lucre que es dediquen a la distribució d'aliments per a la donació d'aliments aptes per al consum humà, a més de complir el que preveu el capítol V bis de l'annex II del Reglament (CE) núm. 852/2004 del Parlament Europeu i del Consell, de 29 d'abril de 2004, relatiu a la higiene dels productes alimentaris, tenen les obligacions següents:

- a) Garantir la traçabilitat dels productes donats mitjançant un sistema de registre d'entrades i sortides dels aliments rebuts i lliurats. Queden exclosos de les obligacions relatives a la traçabilitat els particulars que proveeixin aliments sobre una base ad hoc en esdeveniments comunitaris o en altres actes benèfics, així com les organitzacions solidàries, de caràcter social o de fins humanitaris, que ocasionalment rebin aliments procedents de donants privats.
- b) Mantenir unes pràctiques d'higiene correctes en la conservació i en la manipulació dels aliments sota el seu control, assumint-ne la gestió des del moment que

el donant efectua l'entrega del producte. Han de disposar de les instal·lacions i dels equips adequats per garantir-ne la qualitat i la seguretat alimentària, incloent-hi dispositius per mantenir la cadena de fred, en els casos en què sigui necessari.

c) Fer la donació i la distribució d'aliments sense discriminació per raó de discapacitat, d'edat, de sexe, de salut, d'orientació sexual, d'identitat de gènere, d'expressió de gènere, de característiques sexuals, de nacionalitat, de situació administrativa de l'estranger, d'origen racial o ètnic, de religió o de creences, de territori o de qualsevol altra condició o circumstància personal o social, així com vetllar pel respecte als drets humans.

d) Destinar la donació dels productes rebuts a persones en situació de vulnerabilitat, i queda expressament prohibida la comercialització d'aquests. Aquesta prohibició no és aplicable a les entitats que comprèn l'article 5.4 de la Llei 5/2011, de 29 de març, d'economia social.

e) Vincular la donació dels productes rebuts a la promoció de projectes que possibilitin l'ocupació i la inserció sociolaboral de persones en situació de vulnerabilitat, treballant des d'una perspectiva comunitària i de cohesió social.

f) Fomentar que la donació dels aliments rebuts es faci des d'una perspectiva comunitària i de cohesió social, vinculant projectes que possibilitin l'ocupació i la inserció sociolaboral de persones en situació de vulnerabilitat.

g) Facilitar informació alimentària al beneficiari final de conformitat amb les normes nacionals i europees relacionades amb el subministrament d'informació alimentària als consumidors i, en particular, amb el Reglament (UE) núm. 1169/2011 del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2011.

Article 10. *Drets dels consumidors.*

Els consumidors tenen dret a:

a) Rebre informació de les administracions públiques i de les empreses de la cadena alimentària sobre les mesures per reduir el malbaratament alimentari a les llars i en la restauració, així com sobre els programes establerts per a la prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.

b) Rebre informació de les entitats d'iniciativa social i d'altres organitzacions sense ànim de lucre o de bancs d'aliments, sobre les característiques, les condicions i l'estat dels aliments que reben com a donació.

c) Emportar-se de les empreses de l'hostaleria i d'altres proveïdors de serveis alimentaris els aliments que no hagi consumit, tenint en compte el que assenyala l'article 8.

Article 11. *Obligacions específiques per a les administracions públiques.*

1. Les administracions públiques tenen les obligacions següents:

a) Promoure la col·laboració amb les administracions restants i amb els agents de la cadena alimentària en la lluita contra les pèrdues i el malbaratament alimentaris, fomentant el desenvolupament de solucions innovadores en aquest sentit i fomentant, en particular, la col·laboració publicoprivada i publicocomunitària.

b) Dur a terme campanyes divulgatives i de promoció per fomentar el consum responsable d'aliments i promoure la prevenció i la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.

c) Elaborar guies de bones pràctiques encaminades a millorar la gestió alimentària i amb això disminuir les pèrdues i el malbaratament alimentaris.

d) Oferir informació sobre programes de prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentari.

e) Posar a disposició dels agents de la cadena alimentària guies per a l'elaboració de plans de prevenció i de reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.

f) Formar i sensibilitzar sobre el malbaratament alimentari les persones consumidores en una millor planificació dels menús i de les seves compres, en una compra sostenible (com ara aliments frescos, de temporada, de proximitat o locals), en la cuina de reaprofitament, en les bones pràctiques d'emmagatzematge, en la interpretació correcta de les dates de caducitat i de consum preferent, i en el reciclatge i en materials d'envasament.

g) Promoure la prevenció del malbaratament i informar el consumidor sobre els hàbits de consum més responsables.

h) Assessorar, potenciar i informar les empreses i les entitats d'iniciativa social i altres organitzacions sense ànim de lucre que es dediquen a la distribució d'aliments per a la donació i la redistribució d'aliments aptes per al consum humà.

i) Promoure la creació de nous negocis per a la prevenció i la canalització d'excedents alimentaris.

j) Promoure la constitució de nous negocis destinats a revaloritzar excedents alimentaris seguint l'estratègia d'economia circular.

k) Donar suport a la recerca i a la innovació en la prevenció i en la cerca de solucions tecnològiques que allarguin la vida dels aliments o la seva reutilització i revalorització i la transferència d'aquest coneixement a les empreses.

l) Promoure el consum de productes de qualitat.

m) Investigar, donar suport a la recerca i als estudis i recopilar dades que permetin conèixer la magnitud del problema de les pèrdues i del malbaratament alimentari (volums, causes, responsabilitats), així com les solucions potencials de prevenció per a totes les etapes de la cadena agroalimentària i els sectors del sistema agroalimentari.

n) Promoure la creació de xarxes publicoprivades i publicocomunitàries que facilitin la coordinació en la prevenció d'excedents i en la seva gestió posterior en cas que es produeixin.

ñ) Assegurar la coherència legislativa amb l'objectiu de reduir les pèrdues i el malbaratament d'aliments coordinant les iniciatives legislatives ja existents en aquesta matèria i totes les que es puguin desplegar amb posterioritat a la publicació d'aquesta Llei.

o) Donar suport al mesurament quantitatiu i qualitatiu, rigorós i actualitzat periòdicament, del malbaratament d'aliments que es generen en les diferents baules del nostre sistema alimentari.

p) Elaborar i implantar, en el marc de les seves competències respectives, els instruments i els programes d'actuació establerts per a la consecució dels objectius que preveu aquesta Llei.

q) Incloure en els programes d'alimentació escolar elements de conscienciació i informació i mesures per educar en la prevenció de pèrdues i de la reducció del malbaratament alimentari.

r) Elaborar guies de bones pràctiques adreçades a les entitats benèfiques, encaminades a informar sobre com garantir la traçabilitat dels aliments rebuts.

2. El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació:

a) Mesura i analitza el malbaratament alimentari i els residus del consumidor fora de les llars, amb metodologies que permeten comparar de manera recurrent l'evolució temporal en la prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, d'acord amb els paràmetres que estableix la Decisió delegada (UE) 2019/2587.

b) Publica amb periodicitat, almenys anual, les seves dades de mesurament del malbaratament alimentari.

c) Publica tota la informació de la qual disposi amb relació al malbaratament alimentari en cadascuna de les baules de la cadena mitjançant formats oberts i llegibles per màquina juntament amb les seves metadades, d'acord amb les especificacions de la Llei 37/2007, de 16 de novembre, sobre reutilització de la informació del sector públic, i en particular assegura que la informació que es faci pública en el seu moment estigui

sotmesa a les condicions generals de reutilització que preveu l'article 8 de la Llei esmentada.

d) Fomenta la col·laboració entre diferents agents de la cadena per al compliment dels objectius que preveu aquesta Llei.

e) Estableix els cursos de coordinació i cooperació necessaris amb altres ministeris afectats i amb les comunitats autònomes, per garantir que els criteris de control administratiu siguin integrals, coordinats, equivalents i proporcionats en tot el territori nacional.

3. En el marc del Pla estratègic que preveu l'article 17, les comunitats autònomes han d'elaborar instruments de programació de mesures bàsiques i complementàries per a la consecució dels objectius que preveu aquesta Llei, en diàleg amb les administracions locals del seu territori.

4. Per a la consecució dels objectius anteriors, el Govern pot establir reglamentàriament objectius específics per any i baula de cadena, tenint en compte també mesures incentivadores a aquest efecte, de prevenció o de reducció.

CAPÍTOL III

Mesures de bones pràctiques dels agents de la cadena alimentària

Article 12. *Mesures de bones pràctiques que han de dur a terme les empreses que venen aliments al consumidor final.*

1. Les empreses han de vetllar per millorar la informació sobre la seguretat del consum de productes amb imperfeccions o imperfectes, fomentar les línies de venda d'aquests productes, així com dels aliments de producció més sostenible, sempre complint el que estableixen les normes de comercialització vigents a la Unió Europea.

2. Les administracions públiques, juntament amb les empreses que venen aliments al consumidor final, poden aplicar les mesures voluntàries següents:

a) Disposar d'infraestructures adequades perquè els processos de manipulació, d'emmagatzematge i de transport es duguin a terme en les condicions òptimes, que minimitzin les pèrdues i el malbaratament alimentaris.

b) Treballar en el desplegament de protocols específics per reduir a mínims les pèrdues i el malbaratament alimentaris al llarg de la cadena de transport i d'emmagatzematge.

c) Incentivar la venda de productes amb la data de consum preferent o de caducitat propera, d'acord amb la jerarquia de prioritats.

d) En el cas dels establiments de comerç al detall, disposar de línies de venda amb productes «lletjos», «imperfectes» o «poc estètics», sempre complint el que estableixen les normes de comercialització vigents a la Unió Europea, promoure el consum dels productes de temporada, els de proximitat, els ecològics i els ambientalment sostenibles i incorporar i millorar la informació sobre l'aprofitament dels aliments.

e) En el cas dels establiments de comerç al detall, exposar en un lloc visible per a les persones consumidores informació sobre la seguretat i els beneficis del consum de productes amb imperfeccions o imperfectes.

f) Formar i sensibilitzar les persones, siguin subjectes a una relació laboral o de voluntariat, perquè actuïn de manera activa en la prevenció i en la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris i implicar-les en aquesta acció.

g) Exposar en un lloc visible per a les persones consumidores propostes de divulgació de les administracions competents relatives a una millor planificació dels menús, de les seves compres, de compra sostenible (com ara aliments frescos, de temporada, locals o ecològics), de cuina de reaprofitament, de bones pràctiques d'emmagatzematge, d'una interpretació correcta de les dates de caducitat i de consum

preferent, i de reciclatge i de materials d'envasament per sensibilitzar el consumidor sobre aquestes qüestions.

h) Fomentar campanyes informatives i de sensibilització per prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentaris i donar a conèixer l'impacte en la sostenibilitat econòmica, social i ambiental que comporten, i conscienciar sobre la necessitat d'afavorir un consum responsable.

i) Fomentar bones pràctiques comercials per prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentaris.

j) Promoure o col·laborar amb projectes cívics, comunitaris, de participació ciutadana i de voluntariat que tinguin la finalitat de sensibilitzar i promocionar les pràctiques per prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentaris, preferentment els projectes d'inserció sociolaboral o d'atenció de col·lectius vulnerables.

Article 13. Mesures de bones pràctiques per al sector de l'hostaleria i d'altres proveïdors de serveis alimentaris.

Les administracions públiques, juntament amb el sector de l'hostaleria i d'altres proveïdors de serveis alimentaris, poden aplicar les mesures següents:

a) Fomentar, sempre que sigui viable –tenint en compte activitats que, per les seves característiques especials o la seva temàtica, hagin d'adquirir productes que no siguin els de proximitat per garantir que s'ajusten als serveis oferts i a l'expectativa del consumidor– la incorporació de criteris de compra sostenible (com ara aliments frescos, de temporada, locals o ecològics) per reduir la petjada ambiental i promocionar l'economia de proximitat.

b) Promoure la flexibilització dels menús, perquè el consumidor pugui triar la guarnició o les racions de mida diferent.

c) Fomentar la donació d'aliments amb finalitats socials i altres tipus de redistribució per al consum humà.

d) Fomentar l'entrega a instal·lacions de compostatge de les restes alimentàries de conformitat amb la normativa de residus.

e) Millorar la qualitat de la fracció orgànica segregada, per a la seva entrega adequada a instal·lacions de compostatge de les restes alimentàries de conformitat amb la normativa de residus.

f) Formar i sensibilitzar les persones, siguin subjectes a una relació laboral o de voluntariat, perquè actuïn de manera activa en la prevenció i en la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris i implicar-les en aquesta acció.

g) Fomentar campanyes informatives i de sensibilització per prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentaris i donar a conèixer l'impacte en la sostenibilitat econòmica, social i ambiental que comporten, i conscienciar sobre la necessitat d'afavorir un consum responsable.

CAPÍTOL IV

Racionalització de les dates de consum preferent

Article 14. Racionalització de les dates de consum preferent.

1. El Govern adopta polítiques públiques i mesures per fomentar l'adequació de les dates de consum preferent a la prevenció i a la reducció de les pèrdues i al malbaratament alimentaris. Per a això es tenen en compte els criteris que estableix la Unió Europea en les disposicions legislatives i no legislatives en la matèria, especialment el Reglament (UE) núm. 1169/2011 del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2011; l'annex II del Reglament (CE) núm. 852/2004; l'annex III del Reglament (CE) núm. 853/2004 del Parlament Europeu i del Consell, de 29 d'abril de 2004; el Reglament (CE) núm. 853/2004 del Parlament Europeu i del Consell, de 29 d'abril de 2004, pel qual

s'estableixen normes específiques d'higiene dels aliments d'origen animal, i la Comunicació de la Comissió amb directrius sobre els sistemes de gestió de la seguretat alimentària per a les activitats dels detallistes del sector de l'alimentació, inclosa la donació d'aliments (2020/C199/01).

2. Totes les administracions:

a) Han de dur a terme accions formatives i divulgatives sobre la interpretació correcta de les dates de caducitat i de consum preferent a les persones consumidores, així com a agents distribuïdors i productors.

b) Han d'incentivar que els agents de la cadena alimentària ajustin les dates de consum preferent dels seus productes, fins al màxim que garanteixi la qualitat adequada del producte i de la seguretat alimentària.

c) Han de promoure la recerca i la innovació sobre la viabilitat dels aliments per allargar-ne la vida útil.

d) Han de dur a terme estudis i investigacions industrials orientats a la millora del marcatge de dates de consum preferent amb relació a la qualitat dels aliments, així com a l'optimització del volum de producció i a la millora dels processos de transformació, d'emmagatzematge i de logística que permetin evitar en la mesura que es pugui el malbaratament alimentari.

CAPÍTOL V

Instruments per al foment i el control de la reducció i la prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris

Article 15. *Incentius a les bones pràctiques.*

Les administracions públiques han d'aplicar mesures que incentivin la implementació de les bones pràctiques que preveuen per reduir el malbaratament que inclouen els articles 12 i 13 d'acord amb les entitats a les quals es refereix cada article.

Article 16. *Foment de l'autoregulació.*

Les administracions públiques han de fomentar els sistemes de regulació voluntària dels agents de la cadena, entre d'altres, amb la participació de les administracions públiques i de la societat civil interessada.

Article 17. *Planificació de la política de prevenció i de reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.*

1. El Govern, de conformitat amb les directrius que estableixin les institucions europees i a proposta dels ministeris d'Agricultura, Pesca i Alimentació; d'Indústria i Turisme; per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic; d'Economia, Comerç i Empresa; de Drets Socials, Consum i Agenda 2030, i d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, amb consulta prèvia a les comunitats autònomes i a les entitats locals, ha d'elaborar un Pla estratègic de prevenció i de reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, que ha de contenir l'estratègia general de la política de malbaratament alimentari, les orientacions i l'estructura a la qual s'han d'ajustar els programes autonòmics, així com els objectius mínims de prevenció i de reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris que cal complir, i ha de ser coherent amb la planificació estratègica en matèria de residus alimentaris, de la qual ha de prendre totes les dades que siguin procedents.

A aquest efecte, les mesures d'aquest Pla estratègic formen part de l'apartat específic per a la reducció dels residus alimentaris del Programa estatal de prevenció de residus elaborat de conformitat amb l'article 19 de la Llei 7/2022, de 8 d'abril.

2. Els instruments de planificació o programació autonòmics s'han d'elaborar amb les consultes pertinents prèvies i han de contenir una anàlisi actualitzada de la situació

de les pèrdues i del malbaratament alimentaris en el seu àmbit territorial, els objectius a assolir, que han de ser coherents amb els del Pla estratègic, així com una exposició de les mesures per facilitar la consecució d'aquests objectius a assolir.

Aquests programes han de reflectir els objectius no aconseguits en la programació anterior amb les seves possibles mesures correctores i han de determinar els punts de referència qualitatiu o quantitatiu específics adequats per avaluar els progressos efectuats en la prevenció i en la reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.

3. Les entitats locals, en el marc de les seves competències, poden elaborar, individualment o agrupades, programes de gestió del malbaratament alimentari de conformitat i en coordinació amb el Pla estratègic de prevenció i de reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris i amb els programes autonòmics.

4. En l'elaboració d'aquests plans i programes s'ha de tenir una consideració especial a les mesures que redueixin de manera significativa les pèrdues i el malbaratament alimentaris. En cas de gestió d'excedents la generació dels quals no s'ha pogut prevenir, es fa prevaler la reducció de la pobresa i garantir la seguretat alimentària.

5. Els plans i els programes s'han d'avaluar i revisar, almenys, cada quatre anys.

6. Tots els instruments de planificació que preveu aquest article s'elaboren a través d'un procés participatiu en què participen, almenys, les organitzacions més representatives del sector agroalimentari en l'àmbit territorial corresponent, així com les entitats pel dret d'alimentació.

Article 18. *Pla nacional de control de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.*

1. El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, amb informe previ dels ministeris d'Indústria i Turisme; per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic; d'Economia, Comerç i Empresa; de Drets Socials, Consum i Agenda 2030, i d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, i amb consulta prèvia a les comunitats autònomes, ha d'aprovar un Pla nacional de control de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, que s'ha de revisar almenys cada quatre anys, que ha de contenir els objectius generals i les prioritats de les tasques de control que han de fer les administracions competents en aquesta matèria.

Aquest Pla es pot integrar en el Pla estratègic de prevenció i de reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.

2. Els controls que a aquest efecte les autoritats competents estableixin han de ser sistemàtics, suficientment freqüents, en els llocs en què es produeixen, es transformen, s'emmagatzemen, es distribueixen o es comercialitzen els productes agraris o alimentaris i, ocasionalment, en qualsevol moment i lloc on circulin o siguin aquests productes.

3. El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació ha d'establir els cursos de coordinació i de cooperació necessaris per garantir que els criteris de control administratiu siguin integrals, coordinats, equivalents i proporcionats en tot el territori nacional.

Article 19. *Informe anual.*

1. Amb periodicitat anual, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació ha de fer un informe en què reculli el resultat de l'execució del Pla nacional de control de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, dut a terme per les administracions públiques competents i les quantificacions efectuades de les pèrdues i del malbaratament. Aquest informe, amb consulta prèvia a les comunitats autònomes, s'ha de remetre a les Corts Generals, als efectes d'informació i control, i s'ha de posar a disposició de les administracions públiques competents, de la Secretaria d'Estat de Medi Ambient i del públic.

2. A aquest efecte, les autoritats competents han de proporcionar al Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació la informació necessària, per a la qual cosa s'han d'establir reglamentàriament el termini i la manera en què han de subministrar la informació necessària.

3. L'Administració General de l'Estat ha de facilitar a les autoritats que facin controls tota la informació que pugui tenir alguna incidència en el control.

4. Aquest informe ha de tenir en compte la informació de la qual es disposi en aplicació de l'article 65.5.b) de la Llei 7/2022, de 8 d'abril.

CAPÍTOL VI

Règim sancionador

Article 20. *Infraccions.*

1. Les infraccions en matèria de pèrdues i de malbaratament alimentaris es classifiquen en molt greus, greus i lleus.

Aquestes infraccions són compatibles amb les responsabilitats civils, penals o d'un altre ordre que concorrin i, en particular, amb l'aplicació dels règims sancionadors en matèria de residus i de sòls contaminats, de qualitat alimentària, de consum, de comerç, d'higiene, de salut pública i de seguretat alimentària, quan el seu fonament punitiu sigui diferent.

2. Les comunitats autònomes, en cas de regular en l'àmbit autonòmic la prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris, han de tenir en compte les infraccions següents:

a) Infraccions lleus:

1r. No aplicar als aliments la jerarquia de prioritats en la gestió del malbaratament o no justificar adequadament la seva falta d'aplicació, tenint en compte el que estipula l'article 5.2.

2n. En el cas d'estar-hi obligades, segons el que indica l'article 6, les indústries alimentàries, les empreses de distribució d'aliments al detall i les d'hostaleria i restauració, no dur a terme la donació dels aliments no venuts i que continuen sent aptes per al consum humà en els termes que recull l'acord o el conveni corresponent, sempre que disposin de prou mitjans per a això i el motiu no estigui establert en el seu pla de prevenció, de conformitat amb l'article 5.2, amb entitats d'iniciativa social i altres organitzacions sense ànim de lucre o bancs d'aliments.

3r. Incomplir els compromisos que conté la guia sectorial de bones pràctiques per a la prevenció del malbaratament alimentari i la reducció dels residus alimentaris, que sigui aplicable a l'empresa.

4t. Impedir expressament mitjançant una estipulació contractual la donació d'aliments.

5è. En el cas de les empreses i les entitats d'iniciativa social i altres organitzacions sense ànim de lucre que es dediquen a la distribució d'aliments per a la donació, no lliurar els excedents alimentaris a les persones desfavorides, llevat que aquests aliments no estiguin en condicions aptes per al consum humà per causa justificada i aliena a l'entitat, cas en què no es considera infracció.

6è. No col·laborar amb les administracions públiques per a la quantificació dels residus alimentaris.

b) Infraccions greus:

1r. No disposar d'un pla empresarial de prevenció i de reducció del malbaratament i dels residus alimentaris, en cas d'estar-hi obligat.

2n. Discriminar en l'accés al repartiment dels aliments procedents de donació per qualsevol motiu, causa, circumstància o condició.

2n bis. La destrucció intencionada o l'alteració d'aliments que reuneixen condicions adequades per al consum.

3r. La segona o ulterior infracció lleu que constitueixi reiteració amb qualsevol altra infracció lleu comesa en el termini de dos anys, comptats des de la sanció per una resolució ferma en via administrativa de la primera d'aquestes.

c) Es considera infracció molt greu la segona o ulterior infracció greu que constitueixi reiteració amb qualsevol altra infracció greu comesa en el termini de dos anys, comptats des de la sanció per una resolució ferma en via administrativa de la primera d'aquestes, llevat de la que preveu l'apartat b) 3r.

Article 21. Sancions.

Als efectes d'aquesta Llei, i sens perjudici del que disposi una altra normativa sectorial d'aplicació, les sancions que l'autoritat competent imposa en el seu àmbit corresponent són:

- a) Les infraccions lleus se sancionen amb una advertència o una multa de fins a 2.000 euros.
- b) Les infraccions greus se sancionen amb una multa entre 2.001 i 60.000 euros.
- c) Les infraccions molt greus se sancionen amb una multa entre 60.001 i 500.000 euros.

No obstant això, les comunitats autònomes poden incrementar aquests límits i consignar altres sancions addicionals o accessòries en les seves normes respectives amb rang de llei.

Article 22. Esmena.

Verificada per l'actuació inspectora l'existència d'incompliments i irregularitats que puguin donar lloc a la comissió d'una infracció de caràcter lleu de conformitat amb aquesta norma, es pot concedir a l'interessat un termini adequat i suficient per esmenar-los.

Article 23. Prescripció de les infraccions.

1. Les infraccions que preveu aquesta Llei prescriuen en els terminis següents:

- a) Infraccions lleus: sis mesos.
- b) Infraccions greus: un any.
- c) Infraccions molt greus: dos anys.

2. El termini de prescripció de les infraccions computa des del dia en què s'hagin comès. En les infraccions en què la conducta tipificada impliqui una obligació permanent per a la persona titular, el termini de prescripció computa a partir de la data de cessament de l'activitat.

3. La prescripció de les infraccions queda interrompuda per la incoació del procediment sancionador corresponent amb coneixement de la persona interessada, i es reprèn el termini de prescripció si el procediment es paralitza més d'un mes per una causa no imputable al presumpte responsable.

Disposició addicional primera. Quantificació dels residus alimentaris.

Des de les administracions públiques es promouen els mitjans necessaris per al mesurament dels residus alimentaris, segons la Decisió delegada (UE) 2019/1597 de la Comissió, de 3 de maig de 2019, per la qual es complementa la Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a una metodologia comuna i als requisits mínims de qualitat per al mesurament uniforme dels residus alimentaris.

A aquests efectes, s'acorden mitjançant un conveni entre el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, l'Institut Nacional d'Estadística i el Ministeri per a la Transició

Ecològica i el Repte Demogràfic els mecanismes de col·laboració per a l'intercanvi d'informació a l'efecte de complir les obligacions de quantificació dels residus alimentaris, tot això d'acord amb la metodologia que estableix la Decisió delegada (UE) 2019/1597 de la Comissió, de 3 de maig de 2019.

Així mateix, es poden desplegar reglamentàriament els procediments d'obtenció d'aquesta informació en els termes que estableix l'article 18.6 de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, així com les condicions de remesa d'aquesta informació per part dels agents de la cadena alimentària a les autoritats competents.

Disposició addicional segona. *Declaració d'interès general de camins naturals.*

Es declaren d'interès general les obres d'infraestructures rurals següents, consistents en la realització de camins naturals:

1. Camí natural del Guadalquivir i la seva connexió amb altres eixos (Andalusia, Extremadura i Castella-la Manxa).
2. Camí natural ruta del Mediterrani (Andalusia i Regió de Múrcia).

Disposició addicional tercera. *Contingut del Pla estratègic de prevenció i de reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris i dels programes autonòmics.*

Les mesures que inclou el Pla estratègic de prevenció i de reducció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris que, de conformitat amb l'article 17.1 d'aquesta Llei, formen part de l'apartat específic per a la reducció dels residus alimentaris del Programa estatal de prevenció de residus elaborat de conformitat amb l'article 19 de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, s'han de desplegar complint les disposicions de la Unió Europea en aquest sentit, una vegada s'adoptin.

Igualment, els instruments de programació autonòmics han de tenir en compte les mateixes consideracions que assenyala el paràgraf anterior.

Disposició addicional quarta. *Instrumentació d'ajudes del Govern als sectors de l'oliverar i la vinya.*

1. El Govern estableix en un termini màxim de dos mesos una ajuda excepcional a les explotacions agràries en els sectors de l'oliverar i la vinya, en compensació per la disminució d'ingressos percebuts pels productors a conseqüència de l'increment de costos productius provocats per l'augment del preu dels béns de consum, derivat de la situació creada per la invasió d'Ucraïna, situació que s'ha agreujat per la disminució de la collita per l'impacte de la sequera.

2. Aquesta ajuda té com a beneficiaris els titulars d'explotacions qualificades de prioritàries, així com els titulars d'explotació que siguin agricultors a títol principal, de conformitat amb la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, amb superfícies d'oliverar i vinya en secà o en regadiu deficitari amb motiu de la situació climàtica.

3. L'ajuda està dotada amb un fons de 85 milions d'euros per a les superfícies de vinya de secà i de 285 milions d'euros per a les superfícies d'oliverar de secà, i cal aplicar les modificacions pressupostàries que siguin necessàries.

4. L'ajuda s'instrumenta mitjançant un procediment de concessió directa que assegurí que els agricultors la rebessin ràpidament i que garanteixi els drets dels administrats afectats per la bretxa digital en les seves relacions amb l'Administració.

Disposició addicional cinquena. *Declaració d'interès general de determinades obres de modernització de regadius.*

1. Es declaren d'interès general les obres de modernització de regadius següents:

- a) Projecte de modernització i millora de regs de la Comunitat de Regants Los Barrancos de Sierra Nevada a Abla i Abucena, Almeria.
- b) Obres de modernització del regadiu de la Comunitat de Regants del Canal de La Retención als termes municipals de Ribas de Campos, Monzón de Campos, Grijota, Villaumbrales, Becerril de Campos, Husillos i Palència (Palència).
- c) Obres de modernització del regadiu de Torreblanca (Ponts) i Basella (un sector d'aquest municipi i un altre de Pinell), en el marc dels regs de compensació del pantà de Rialb (Lleida).
- d) Projecte d'ampliació de zona regable tram II canal del marge esquerre del Najerilla a Alesanco (La Rioja).
- e) Projecte d'ampliació del Río de la Fuente a Navarrete (La Rioja).
- f) Modernització del regadiu de la Comunitat de Regants Bajo Tuerto (comunitats de regants de presa Los Tres Concejos, San Félix, Villarnera i Santibáñez de la Isla, presa de La Manga, Santa María de la Isla, Barrientos i Posadilla de la Vega, presa de San Esteban, Bajo Tuerto i les agrupacions de regants de Toralino i Toral de Fondo) (Lleó).
- g) Modernització del regadiu el sector V de la zona regable del canal del marge esquerre del Porma (Lleó).
- h) Modernització del regadiu de la Comunitat de Regants Presa del Moro (Lleó).
- i) Modernització i consolidació del regadiu de la Comunitat de Regants de la zona regable del Duerna (Lleó).
- j) Transformació en regadiu de 12.000 hectàrees a la zona regable de La Armuña, fase II (Salamanca).
- k) Obres de modernització i de consolidació dels regadius de la Junta Central de Regants de La Axarquía (marge esquerre) (Màlaga).
- l) Obres de millora i modernització dels regadius de la Comunitat de Regants de Motril (Granada).
- m) Obres de modernització dels regadius de la Comunitat de Regants de San Roque (Múrcia).
- n) Projecte de modernització per a la millora de la gestió hídrica de la Comunitat de Regants Transvasament Tajo-Segura de Sangonera la Seca (Regió de Múrcia).

2. Les obres que inclou aquesta disposició addicional porten implícites les declaracions següents:

- a) La d'utilitat pública als efectes que preveuen els articles 9, 10 i 11 de la Llei de 16 de desembre de 1954, d'expropiació forçosa.
- b) La d'urgència als efectes de l'ocupació dels béns afectats als quals es refereix l'article 52 de la Llei de 16 de desembre de 1954.

3. Aquesta declaració d'interès general permet les expropiacions forçoses requerides per a les obres esmentades i l'ocupació urgent dels béns afectats.

Disposició addicional sisena. *Determinació de la representativitat de les organitzacions professionals agràries en l'àmbit estatal.*

La determinació de la representativitat de les organitzacions professionals agràries en l'àmbit estatal es fixa de conformitat amb les regles que conté aquesta disposició:

Regla primera. Requisits que les organitzacions han de complir per poder concórrer al procediment per a la determinació de la representativitat.

Poden sol·licitar el seu reconeixement com a organitzacions més representatives en l'àmbit estatal les entitats que compleixin els requisits següents a 31 de desembre de l'any anterior a la incoació del procediment que estableix la regla tercera:

- a) Estar constituïdes i reconegudes com a organitzacions professionals agràries de caràcter general i d'àmbit estatal a l'empara de la Llei 19/1977, d'1 d'abril, sobre

regulació del dret d'associació sindical, i tenir inscrits els seus estatuts en el Registre de l'autoritat laboral competent d'àmbit estatal com a organització empresarial amb almenys un any d'antiguitat a la data de publicació de la resolució d'incoació respectiva del procediment de mesurament de la representativitat que preveu la regla tercera.

b) Acreditar, a través dels seus estatuts:

1r. Que siguin organitzacions professionals agràries de caràcter general, no sectorial.

2n. Que tinguin entre els seus objectius i fins estatutaris la defensa dels interessos generals de l'agricultura, entenent com a tal les activitats agrícoles, ramaderes i silvícoles, i la defensa i la promoció dels interessos professionals, econòmics i socials dels titulars d'explotacions agrícoles i ramaderes.

3r. Que tinguin àmbit estatal.

En cas que l'entitat sol·licitant del reconeixement estigui integrada per organitzacions d'àmbit inferior (autonòmiques, provincials o insulars) i caràcter general, no sectorial, fins i tot conservant cadascuna d'elles la seva denominació originària i personalitat jurídica pròpia, s'ha d'acreditar aquesta integració mitjançant qualsevol títol jurídic que ho acrediti fefaentment almenys amb sis mesos d'antiguitat a la data de sol·licitud del reconeixement.

c) Tenir implantació i activitat efectives en almenys set comunitats autònomes.

Regla segona. Criteris per a la determinació de la representativitat.

1. La representativitat de les organitzacions professionals agràries en l'àmbit estatal es determina exclusivament a partir de les certificacions de representativitat emeses per les comunitats autònomes, d'acord amb els sistemes de reconeixement de representativitat establerts o, si s'escau, situacions d'implantació en cadascuna d'aquestes. Aquestes certificacions s'han de remetre al Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

2. Les certificacions de representativitat que esmenta l'article anterior s'han de fer basant-se en els criteris següents:

a) En les comunitats autònomes que disposen d'una legislació vigent, acreditant la condició de més representatives, d'acord amb els processos que les comunitats autònomes estableixen legislativament per a la determinació de la condició de més representatives, a l'efecte de l'Administració autonòmica i que estiguin vigents, en les comunitats autònomes que hagin celebrat processos de votació, de conformitat amb les dades resultants de la més recent d'aquestes.

b) En les comunitats autònomes que disposen d'una legislació vigent per establir la màxima representativitat, mitjançant l'acreditació d'aquesta condició, corresponent de conformitat amb les dades.

c) De manera subsidiària, a la resta de comunitats autònomes mitjançant l'acreditació de la participació institucional en les comunitats autònomes de les organitzacions professionals agràries. Prenent en consideració per a això la participació d'aquestes en els òrgans institucionals de les comunitats autònomes o que hagin participat en els processos d'elaboració de normes en aquestes.

3. L'organització que vulgui sol·licitar el reconeixement com a organització professional agrària més representativa en l'àmbit estatal ha de presentar els certificats corresponents de les comunitats autònomes respectives que acreditin la seva màxima representativitat o implantació d'acord amb el que estableixen les lletres a), b) i c) de l'apartat 2.

4. Una vegada rebuts els certificats corresponents de les comunitats autònomes en el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, s'ha de determinar la condició de més representatives en l'àmbit estatal de cadascuna de les organitzacions professionals agràries.

5. Per assolir la condició de més representatives en l'àmbit estatal, una organització professional agrària ha d'assolir la màxima representativitat o acreditació de la participació institucional en almenys set comunitats autònomes d'acord amb el que estableixen les lletres a), b) i c) de l'apartat 2.

6. Entre les que compleixin el requisit que preveu l'apartat 5, es requereix, a més, que l'organització professional agrària assolixi una xifra equivalent, com a mínim, al 10% del total d'afiliats nacionals en el sistema RETA (règim especial de treballadors autònoms) i SETA per compte propi (sistema especial de treballadors agraris).

Aquest percentatge es calcula de la manera següent:

a) Per a les comunitats autònomes que hagin certificat de conformitat amb l'apartat 2 a), es computen els vots obtinguts i es calcula el percentatge que representen com a equivalents respecte al nombre de treballadors afiliats en el sistema RETA (règim especial de treballadors autònoms) i SETA per compte propi (sistema especial de treballadors agraris) d'aquesta comunitat.

b) Per a les comunitats autònomes que hagin certificat de conformitat amb l'apartat 2 b), es computen els afiliats a l'organització reconeguts en el certificat, i es calcula el percentatge que representen com a equivalents respecte al nombre d'afiliats en el sistema RETA (règim especial de treballadors autònoms) i SETA per compte propi (sistema especial de treballadors agraris) d'aquesta comunitat.

c) Per a les comunitats autònomes que hagin certificat de conformitat amb l'apartat 2 c), es té en compte el nombre d'organitzacions, atribuint en percentatges iguals a cadascuna de les que figurin en el certificat el nombre d'afiliats en el sistema RETA (règim especial de treballadors autònoms) i SETA per compte propi (sistema especial de treballadors agraris) d'aquesta comunitat.

Regla tercera. Incoació del procediment.

Per a la determinació de la representativitat, la Subsecretaria d'Agricultura, Pesca i Alimentació acorda la incoació del procediment per determinar-la mitjançant una resolució, que es publica en el tauler d'anuncis de la seu electrònica associada del departament, de conformitat amb l'article 45 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i es dona un mes de termini a les organitzacions interessades perquè presentin la documentació que acrediti aquesta condició.

Regla quarta. Tramitació del procediment.

1. Rebuda la sol·licitud acompanyada de la documentació pertinent, el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació comprova que les entitats compleixen els requisits de la regla primera, de manera que es pugui constatar que tinguin entre els seus fins estatutaris la defensa dels interessos generals de l'agricultura, cosa que s'ha d'acreditar mitjançant els estatuts de constitució registrats segons el que preveu la Llei 19/1977, d'1 d'abril, dels quals es dedueixi sense dificultat aquest caràcter general i agrari, no sectorial, i el desenvolupament de l'activitat en l'àmbit estatal, així com la possibilitat d'afiliació de qualsevol membre, independentment de la seva residència, per a la seva admissió a tràmit.

2. Admeses a tràmit les sol·licituds, i tenint en compte la documentació aportada, comprova el compliment de les condicions de la regla segona.

3. El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació pot comprovar, si s'escau, els criteris i la documentació adduïts.

Regla cinquena. Resolució del procediment.

1. Concloua la tramitació, la Subsecretaria d'Agricultura, Pesca i Alimentació declara, motivadament, les organitzacions professionals agràries més representatives

d'àmbit estatal, mitjançant les resolucions individuals respectives, quan es determini que es compleixen les condicions que fixa la regla segona.

2. Així mateix, dicta una resolució en què s'inadmetin o es desestimïn les sol·licituds restants.

3. Totes les resolucions s'han de publicar en el «Butlletí Oficial de l'Estat» el mateix dia.

Regla sisena. Vigència del reconeixement.

1. La vigència de les resolucions en què es declari la representativitat és de cinc anys des del dia de la seva publicació.

El Govern, abans que expiri la vigència de les primeres resolucions, ha d'impulsar i proposar, consultades les comunitats autònomes i les organitzacions professionals agràries més representatives en l'àmbit estatal, un nou sistema d'acreditació de la representativitat dels agricultors professionals en l'àmbit estatal basat en criteris objectius, precisos i establerts mitjançant lleis, en què les eleccions entre les persones en alta en el règim especial de treballadors autònoms de la Seguretat Social per les seves activitats agrícoles, ramaderes o forestals sigui la seva base fonamental.

2. Tres mesos abans que expiri la seva vigència, la Subsecretaria ha d'incoar una nova resolució d'inici del procediment per a la determinació de la representativitat de conformitat amb les regles que recull aquesta disposició.

3. No obstant això, es manté transitòriament la seva vigència fins a la publicació de les resolucions que posin fi al procediment de mesurament de la representativitat corresponent.

4. En cas d'escissió d'una part o de divisió d'una organització professional agrària, només conserva la condició d'organització professional agrària més representativa l'entitat que conservi la titularitat del NIF de l'organització que va obtenir el reconeixement com a tal, sens perjudici que, si s'escau, puguin participar en el procediment de mesurament de la representativitat següent.

Regla setena. Efectes generals del reconeixement.

Les organitzacions professionals agràries de caràcter general a les quals, d'acord amb els criteris d'aquesta disposició, es reconegui la condició de més representatives en l'àmbit estatal han de dur a terme funcions de representació institucional en defensa dels seus interessos davant de l'Administració General de l'Estat i altres entitats o organismes de caràcter estatal, i han de tenir els drets inherents a la seva consideració com a tals.

Regla vuitena. Consell Agrari.

1. Les organitzacions professionals agràries de caràcter general a les quals, d'acord amb aquesta disposició, es reconegui la condició de més representatives en l'àmbit estatal, formen part del Consell Agrari, que es constitueix com l'òrgan col·legiat de caràcter consultiu adscrit al Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació amb la finalitat d'assessorar l'Administració General de l'Estat en les qüestions d'interès general agrari i rural, i la seva regulació es desplega reglamentàriament.

2. Les funcions del Consell Agrari són les següents:

a) Rebre informació dels projectes normatius del departament en matèria d'agricultura i desenvolupament rural que se sotmetin a la seva consideració.

b) Conèixer i informar sobre les mesures de la política agrícola comuna i de la política agrària que se sotmetin a la seva consideració.

c) Informar sobre l'evolució de la situació social i econòmica del sector agrari i formular recomanacions per a l'adopció de les mesures que es considerin necessàries amb vista a la millora de la qualitat de vida del sector agrari.

d) Efectuar els suggeriments que es considerin convenients per millorar les polítiques que puguin afectar les condicions socioeconòmiques dels professionals agraris i l'activitat agrària.

e) Conèixer els assumptes que el seu president sotmeti a la seva consideració i informar-ne.

3. El Consell Agrari consta de dos consellers a proposta de cadascuna de les organitzacions professionals agràries més representatives en l'àmbit estatal, nomenats pel ministre, que el presideix, i un nombre equivalent de representants del departament, tot això d'acord amb el principi de presència equilibrada de dones i d'homes que recull la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

Regla novena. Altres òrgans participatius.

1. Les normes sectorials que recullin la participació de les organitzacions professionals agràries més representatives en l'àmbit estatal s'han d'adequar en el termini de sis mesos per garantir la participació de totes les organitzacions professionals agràries declarades més representatives, en cada moment, en l'àmbit estatal de conformitat amb aquesta disposició.

2. Així mateix, s'ha de comunicar als organismes internacionals i supranacionals components en què hi hagi representació del sector agrari el resultat dels processos de determinació de la representativitat successius.

Regla desena. Subvencions directes.

1. En virtut de l'article 22.2.b) de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions, s'estableix, amb vigència a partir del 2 de gener de 2025, una subvenció de concessió directa a favor de les organitzacions professionals agràries que hagin estat declarades més representatives en l'àmbit estatal, per a les activitats de representació i col·laboració davant de l'Administració General de l'Estat i de la Unió Europea o d'altres institucions d'aquests àmbits, tal com ho determini la convocatòria respectiva.

2. L'import que, en cada anualitat, recullen els pressupostos generals de l'Estat a aquest efecte, el distribueix el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació tal com ho estableixi la convocatòria respectiva, sense que es puguin concedir subvencions en concurrència competitiva per a les mateixes finalitats.

Regla onzena. Termini per incoar el primer procediment per determinar la condició d'organització professional agrària més representativa en l'àmbit estatal.

La Subsecretaria d'Agricultura, Pesca i Alimentació acorda la incoació del primer procediment per a la determinació de la condició d'organització professional agrària més representativa en l'àmbit estatal de conformitat amb aquesta disposició en el termini de tres mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta disposició addicional, de conformitat amb el que preveu el segon paràgraf de la disposició final d'aquesta Llei relativa a l'entrada en vigor.

Regla dotzena. Representativitat transitòria de les organitzacions professionals agràries en l'àmbit estatal.

Fins a la declaració com a organitzacions professionals agràries més representatives en l'àmbit estatal de conformitat amb aquesta disposició, mantenen la condició de més representatives les que van obtenir aquest reconeixement de conformitat amb la legislació anterior.

Disposició addicional setena. *Regulació de l'espigolament o les espigolalles.*

Les comunitats autònomes poden regular l'espigolament o les espigolalles com a activitat complementària sense ànim de lucre destinada a prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentaris.

Disposició addicional vuitena. *Control de les espècies naturals depredadores en eficiència del sistema productiu.*

Les mesures d'extracció i de captura d'exemplars de llops i, amb caràcter general, de qualsevol espècie depredadora que tingui un alt impacte en el sistema productiu s'han d'ajustar a les exigències previstes per a la garantia de la conservació d'espècies autòctones silvestres. En particular, per a les que inclou la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial, el règim aplicable és el règim que preveu l'article 61 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat. A aquests efectes, les autoritzacions excepcionals, a més dels motius que preveu l'article 61.1, es poden justificar en l'eficiència del sistema productiu.

Amb caràcter previ a la seva remesa a la Comissió Europea, la Conferència Sectorial de Medi Ambient, a proposta de la Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, ha d'aprovar els informes sexennals que preveu l'article 17 de la Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres.

Disposició transitòria única. *Adaptació a la normativa europea.*

La modificació del règim de protecció de les poblacions de llop del sud del Duero en els annexos de la Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres, que comporti la seva incorporació en l'annex d'espècies animals i vegetals d'interès comunitari la recollida en la naturalesa i l'explotació de les quals poden ser objecte de mesures de gestió, determina l'automàtica modificació del Reial decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desplegament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i del Catàleg espanyol d'espècies amenaçades per a la seva exclusió efectiva de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les disposicions que s'oposin a aquesta i, en particular, la Llei 12/2014, de 9 de juliol, per la qual es regula el procediment per a la determinació de la representativitat de les organitzacions professionals agràries i es crea el Consell Agrari.

Així mateix, queda derogada l'Ordre APM/476/2018, de 30 d'abril, per la qual s'estableixen les bases reguladores per a la concessió de subvencions a entitats associatives representatives del sector agrari i alimentari, pel desenvolupament d'activitats de col·laboració i de representació davant de l'Administració General d'Estat i de la Unió Europea, així com per a la realització d'activitats específiques d'especial interès per al sector agroalimentari espanyol.

Disposició final primera. *Modificació del Reial decret 705/1997, de 16 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 38/1994, de 30 de desembre, reguladora de les organitzacions interprofessionals agroalimentàries, modificada per la Llei 13/1996, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social.*

Amb salvaguarda del seu rang, es modifica el Reial decret 705/1997, de 16 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 38/1994, de 30 de desembre, reguladora de les organitzacions interprofessionals agroalimentàries, modificada per la Llei 13/1996, de 30

de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, en els termes següents:

U. El paràgraf cinquè de la lletra c) de l'apartat 2 de l'article 23 queda redactat com segueix:

«Dos vocals per cadascuna de les organitzacions professionals agràries declarades més representatives en l'àmbit estatal.»

Dos. El paràgraf tercer de la lletra c) de l'apartat 3 de l'article 23 queda redactat com segueix:

«Un vocal per cadascuna de les organitzacions professionals agràries declarades més representatives en l'àmbit estatal.»

Disposició final segona. *Modificació del Reial decret 388/1998, de 13 de març, pel qual es modifiquen la Comissió General de l'Entitat Estatal d'Assegurances Agràries i la Comissió de Coordinació amb les comunitats autònomes, sobre assegurances agràries.*

Amb salvaguarda del seu rang, es modifica la lletra e) de l'article 1 i s'afegeix una lletra e bis) en el Reial decret 388/1998, de 13 de març, pel qual es modifiquen la Comissió General de l'Entitat Estatal d'Assegurances Agràries i la Comissió de Coordinació amb les comunitats autònomes, sobre assegurances agràries, que queda redactada com segueix:

«e) Un vocal en representació de les organitzacions de les cooperatives agràries d'àmbit estatal.

e bis) Un vocal per cadascuna de les organitzacions professionals agràries declarades més representatives en l'àmbit estatal.»

Disposició final tercera. *Modificació del Reial decret 1164/2001, de 26 d'octubre, pel qual s'estableixen tarifes d'accés a les xarxes de transport i de distribució d'energia elèctrica.*

S'afegeix un apartat 7 a l'article 4. Condicions generals dels contractes de tarifa d'accés, que queda redactat com segueix:

«7. Les condicions particulars d'aplicació a contractes d'accés per als titulars d'explotacions agràries, siguin autònoms o empreses, incloses les cooperatives agràries i les comunitats de regants subjectes a estacionalitat són les següents:

Poden fer ús del dret al contracte d'accés amb possibilitat de disposar de dues potències diferents durant 12 mesos, en funció de la necessitat de subministrament per a l'activitat, amb la mera comunicació per mitjans telemàtics o telefònics al seu subministrador. A aquest efecte, les companyies subministradores faciliten un número d'atenció telefònica gratuït. Els preus del terme de potència no tenen cap increment respecte a les tarifes d'aplicació, sempre que la fixació així establerta sigui consistent amb la seguretat i la sostenibilitat econòmica i financera del sistema que recull l'article 13 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, així com amb la normativa comunitària d'aplicació.»

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei 43/2002, de 20 de novembre, de sanitat vegetal.*

La Llei 43/2002, de 20 de novembre, de sanitat vegetal, queda modificada de la manera següent:

U. S'afegeix un nou article 9 bis amb el contingut següent:

«Article 9 bis. *Mesures en el cas d'espècies que tinguin prohibida la seva introducció.*

L'autoritat competent, davant de la detecció de plantacions o de conreus, de vegetals i dels seus productes, així com el material relacionat amb aquests, d'espècies o varietats que tinguin prohibida la introducció en el territori nacional o que no disposin de l'autorització pertinent per incompliment dels requisits fitosanitaris per a la seva producció, adopta de manera immediata la mesura de destrucció (llevat que es valori la pertinència d'adoptar altres mesures alternatives menys costoses però també efectives) per prevenir la propagació de plagues que puguin tenir importància econòmica potencial o repercussions ambientals importants, amb consulta prèvia, en el cas d'espècies forestals, a l'òrgan competent en matèria de medi ambient.»

Dos. Es modifica la lletra c) de l'article 56, que queda redactada com segueix:

«c) L'incompliment de les mesures que estableix l'Administració competent per combatre o prevenir la introducció de plagues de caràcter extraordinàriament greu, per combatre o mitigar els seus efectes.»

Disposició final cinquena. *Modificació de la Llei 8/2003, de 24 d'abril, de sanitat animal.*

La Llei 8/2003, de 24 d'abril, de sanitat animal, queda modificada com segueix:

U. L'apartat 18 de l'article 3 queda redactat com segueix:

«18. Productes zoosanitaris: les substàncies o ingredients actius, així com les formulacions o els preparats que continguin un o diversos d'aquests, destinats al diagnòstic, la prevenció, el tractament, l'alleugeriment o la cura de les malalties o les malalties dels animals, per modificar les funcions corporals, la inducció o el reforç de les defenses orgàniques o la consecució de reaccions que les evidenciïn.

En aquesta definició es consideren inclosos, juntament amb altres productes zoosanitaris, els medicaments veterinaris i els biocides d'ús ramader i els que s'utilitzin en presència d'altres animals, que es regeixen per la seva normativa específica d'aplicació, sens perjudici del que disposa respecte a aquests expressament aquesta Llei.

Altres productes zoosanitaris: els reactius de diagnòstic de les malalties dels animals, els sistemes de control de paràmetres fisiològics en animals, i els productes destinats al manteniment del material reproductiu animal (conservants i diluents de semen, ovòcits i embrions) que no continguin substàncies amb acció medicamentosa, llevat de les substàncies l'acció de les quals sigui preservar el producte.»

Dos. Es modifica la lletra i) de l'apartat 1 de l'article 7, que queda redactada com segueix:

«i) Assumir els costos derivats de la custòdia, el transport, l'emmagatzematge, l'alimentació, el sacrifici, la destrucció i, en general, de qualsevol tipus, amb relació als animals, productes d'origen animal, productes zoosanitaris i productes per a l'alimentació animal, que tinguin sota la seva

responsabilitat i es derivin de les mesures sanitàries, incloses les de salvaguarda i les cautelars que puguin adoptar les autoritats competents.»

Tres. Els apartats 15 i 16 de l'article 83 queden redactats com segueix:

«15. La falta de notificació, sense causa justificada, de prescripcions veterinàries en la base de dades Presvet o en les bases de dades autonòmiques, en cas que n'hi hagi, en els terminis que estableix la normativa, per part del veterinari prescriptor, o la comunicació de dades errònies en aquestes bases de dades per part del veterinari prescriptor.

16. La falta d'aplicació de les mesures correctores que inclou el Pla sanitari Integral que preveu la normativa en el termini establert.»

Quatre. Es modifiquen els apartats 26 i 28 de l'article 84, amb el contingut següent, i se suprimeix l'apartat 29:

«26. La realització d'activitats pròpies de la professió veterinària, per persones que no estiguin en possessió de la titulació corresponent de llicenciat o graduat en veterinària, quan no siguin constitutives de delictes d'intrusisme professional.»

«28. La segona o ulterior infracció lleu que constitueixi reincidència amb una altra infracció lleu comesa en el termini de dos anys, comptats des de la sanció per una resolució ferma en via administrativa de la primera d'aquestes.»

Cinc. Es modifica l'apartat 17 de l'article 85, que queda redactat com segueix:

«17. La segona o ulterior infracció greu que constitueixi reincidència amb una altra infracció greu comesa en el termini de dos anys, comptats des de la sanció per una resolució ferma en via administrativa de la primera d'aquestes.»

Disposició final sisena. *Modificació de la Llei 24/2003, de 10 de juliol, de la vinya i del vi.*

La Llei 24/2003, de 10 de juliol, de la vinya i del vi, queda modificada com segueix:

U. S'incorpora la lletra m) de l'apartat 1 de l'article 38, que queda redactada com segueix:

«m) La no utilització d'una autorització de nova plantació, de replantació o de conversió concedida, excepte en els casos que fixa la normativa nacional o de la Unió Europea.»

Dos. Se suprimeix la lletra q) de l'apartat 1 de l'article 39.

Tres. S'afegeix un paràgraf a l'apartat 1 de l'article 42 amb la redacció següent:

«En el cas de la infracció que recull l'article 38.1.m), quan es tracti d'una falta d'utilització d'una autorització de replantació o de conversió concedida, sempre s'aplica una advertència, i, en cas que es tracti d'una falta d'una utilització d'una autorització de nova plantació concedida, l'import de la sanció és proporcional a la superfície no executada de l'autorització, com a criteri determinant de la naturalesa dels perjudicis causats.»

Disposició final setena. *Modificació de l'Ordre ARM/2616/2010, de 5 d'octubre, per la qual s'estableix la composició i el funcionament del Comitè de Participació en el marc del Consell Interministerial d'Organismes Modificats Genèticament.*

Amb salvaguarda del seu rang, es modifica el punt 1r de la lletra d) de l'apartat 1 de l'article 2 de l'Ordre ARM/2616/2010, de 5 d'octubre, per la qual s'estableix la composició i el funcionament del Comitè de Participació en el marc del Consell Interministerial d'Organismes Modificats Genèticament, que queda redactat com segueix:

«1r. Un vocal per cadascuna de les organitzacions professionals agràries declarades més representatives en l'àmbit estatal.»

Disposició final vuitena. *Modificació del Reial decret 227/2014, de 4 d'abril, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència d'Informació i de Control Alimentaris.*

Amb salvaguarda del seu rang, es modifica el guió novè de la lletra c) de l'apartat 2 de l'article 6 del Reial decret 227/2014, de 4 d'abril, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència d'Informació i de Control Alimentaris, que queda redactat com segueix:

«— Un vocal per cadascuna de les organitzacions professionals agràries declarades més representatives en l'àmbit estatal, entre els quals s'assegura la presència de les organitzacions que representin els interessos dels sectors o de mercats als quals fa referència la lletra g) de l'article 3 d'aquest Estatut.

Disposició final novena. *Modificació del Reial decret 833/2014, de 3 d'octubre, pel qual s'estableix i es regula el Registre general d'operadors ecològics i es crea la Mesa de coordinació de la producció ecològica.*

Amb salvaguarda del seu rang, es modifica el primer paràgraf de la disposició addicional segona del Reial decret 833/2014, de 3 d'octubre, pel qual s'estableix i es regula el Registre general d'operadors ecològics i es crea la Mesa de coordinació de la producció ecològica, que queda redactat com segueix:

«La Direcció General d'Alimentació convoca regularment un fòrum de participació sectorial amb l'assistència de representants de cadascuna de les organitzacions professionals agràries declarades més representatives en l'àmbit estatal, així com de cooperatives agràries, organitzacions empresarials i altres organitzacions i institucions de reconeguda representativitat i competència en l'àmbit de la producció ecològica.»

Disposició final desena. *Modificació del Reial decret 64/2015, de 6 de febrer, pel qual es desplega parcialment la Llei 12/2013, de 2 d'agost, de mesures per millorar el funcionament de la cadena alimentària, i es modifica el Reglament de la Llei 38/1994, de 30 de desembre, reguladora de les organitzacions interprofessionals agroalimentàries, aprovat pel Reial decret 705/1997, de 16 de maig.*

Amb salvaguarda del seu rang, es modifica el guió quart de la lletra c) de l'apartat 1 de l'article 11 del Reial decret 64/2015, de 6 de febrer, pel qual es desplega parcialment la Llei 12/2013, de 2 d'agost, de mesures per millorar el funcionament de la cadena alimentària, i es modifica el Reglament de la Llei 38/1994, de 30 de desembre, reguladora de les organitzacions interprofessionals agroalimentàries, aprovat pel Reial decret 705/1997, de 16 de maig, que queda redactat com segueix:

«— Un vocal per cadascuna de les organitzacions professionals agràries declarades més representatives en l'àmbit estatal.»

Disposició final onzena. *Modificació del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre.*

Es modifica l'apartat 2 de l'article 15 del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, que queda redactat de la manera següent:

«2. A l'efecte del que preveu aquest article, s'entén per circumstàncies de la producció l'increment ocasional i imprevisible de l'activitat i les oscil·lacions, que, tot i tractar-se de l'activitat normal de l'empresa, generen un desajust temporal entre l'ocupació estable disponible i el que es requereix, sempre que no responguin als supòsits que inclou l'article 16.1.

Entre les oscil·lacions a què es refereix el paràgraf anterior s'entenen incloses les que deriven de les vacances anuals.

Quan el contracte de durada determinada obeeixi a aquestes circumstàncies de la producció, la seva durada no pot ser superior a sis mesos. Per conveni col·lectiu d'àmbit sectorial es pot ampliar la durada màxima del contracte fins a un any.

En cas que el contracte s'hagi concertat per una durada inferior a la màxima establerta legalment o convencionalment, es pot prorrogar, mitjançant un acord de les parts, per una única vegada, sense que la durada total del contracte pugui excedir la durada màxima esmentada.

Igualment, les empreses poden formalitzar contractes per circumstàncies de la producció per atendre situacions ocasionals, previsibles i que tinguin una durada reduïda i delimitada en els termes que preveu aquest paràgraf, incloses les campanyes agràries i agroalimentàries. Les empreses només poden utilitzar aquest contracte un màxim de noranta dies l'any natural, a excepció de les empreses del sector agrari i agroalimentari, que poden utilitzar un total de 120 dies l'any natural, independentment de les persones treballadores que siguin necessàries per atendre en cadascun d'aquests dies les situacions concretes, que el contracte ha d'identificar adequadament.

Aquests noranta dies, o cent vint dies en els supòsits de les explotacions i empreses del sector agroalimentari, no es poden utilitzar de manera continuada. Les empreses, l'últim trimestre de cada any, han de traslladar a la representació legal de les persones treballadores una previsió anual d'ús d'aquests contractes.

Constitueix una causa per a la subscripció d'aquest contracte, en el sector agrícola, ramader i forestal i la indústria associada a aquests sectors, la cobertura d'una o de diverses campanyes de curta durada, amb el límit anual de 120 jornades reals.

No es pot identificar com a causa d'aquest contracte la realització dels treballs en el marc de contractes, subcontractes o concessions administratives que constitueixin l'activitat habitual o ordinària de l'empresa, sens perjudici de la seva subscripció quan concorrin les circumstàncies de la producció en els termes anteriors.»

Disposició final dotzena. *Modificació de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014.*

S'incorpora un paràgraf al final de l'apartat 1 de l'article 202 de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014, amb la redacció següent:

«Quan es compleixin les condicions que preveu el paràgraf primer d'aquest apartat, en els plecs de contractació de serveis d'alimentació en institucions públiques és obligatori que s'incorpori, com a condició especial d'execució, l'observança de pràctiques adequades des del punt de vista del malbaratament

alimentari i del compliment de la Llei 1/2025, d'1 d'abril, de prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentaris.»

Disposició final tretzena. *Modificació de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular.*

Es modifiquen els apartats 4 i 6 de l'article 18 de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular, que passen a tenir la redacció següent:

«4. Per promoure la prevenció d'envasos d'un sol ús, els comerços detallistes d'alimentació la superfície dels quals sigui igual o superior a 400 metres quadrats han de promoure en la seva àrea de vendes l'oferta de productes presentats sense embalatge primari, inclosa la venda a granel o mitjançant envasos reutilitzables, per promoure la reducció del malbaratament alimentari i la generació d'envasos.

Tots els establiments d'alimentació que vinguin productes frescos i begudes, així com aliments cuinats, han d'acceptar l'ús de recipients reutilitzables (bosses, tàpers, ampolles, entre altres) adequats per a la naturalesa del producte i degudament higienitzats, i els consumidors són els responsables del seu condicionament. Aquests recipients poden ser rebutjats pel comerciant per al servei si estan manifestament bruts o no són adequats. A aquest efecte, el punt de venda ha d'informar el consumidor final sobre les condicions de neteja i d'idoneïtat dels recipients reutilitzables.»

(...)

«6. (...)

Tots els agents de la cadena alimentària tenen l'obligació de col·laborar amb les administracions per a la quantificació dels residus alimentaris de cara al compliment de l'obligació que preveu l'article 65.5 b), i en aplicació del que preveu la Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de novembre de 2008, sobre els residus i per la qual es deroguen determinades directives.»

Disposició final catorzena. *Modificació de la Llei 30/2022, de 23 de desembre, per la qual es regula el sistema de gestió de la política agrícola comuna i altres matèries connexes.*

S'afegeix l'apartat 6 a l'article 8 de la Llei 30/2022, de 23 de desembre, per la qual es regula el sistema de gestió de la política agrícola comuna i altres matèries connexes, amb la redacció següent:

«6. Les autoritats competents poden usar la base de dades que preveu la disposició addicional cent dotzena de la Llei 31/2022, de 23 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2023, per supervisar el risc de conflicte d'interès en els empleats públics i la resta de personal al servei d'entitats decisores, executores i instrumentals que participin, de manera individual o mitjançant la seva pertinença a òrgans col·legiats, en l'execució del pressupost de la Unió, pel que fa a les intervencions o les mesures de la PAC finançades amb els fons FEAGA i FEADER de manera directa, indirecta i compartida en la gestió, inclosos els actes preparatoris en aquest sentit, l'auditoria o el control.»

Disposició final quinzena. *Títol competencial.*

Aquesta Llei es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.13a de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat competència sobre bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, així com el que disposa l'article 149.1.23a, que atribueix a l'Estat competència sobre legislació bàsica sobre protecció del medi

ambient sens perjudici de les facultats de les comunitats autònomes d'establir normes addicionals de protecció.

Disposició final setzena. *Habilitació per al desplegament reglamentari.*

Es faculta el Govern de la nació per dictar, en l'àmbit de les seves competències, les disposicions reglamentàries necessàries per al desplegament i l'aplicació d'aquesta Llei.

Disposició final dissetena. *Règim fiscal de les donacions d'aliments.*

El Govern ha d'establir, en el menor temps possible, el mecanisme per a l'aplicació immediata del tipus del 0 per cent a totes les entregues de béns, en espècies o dineràries, efectuades en concepte de donatius per a l'adquisició d'aliments o d'articles de primera necessitat a les entitats sense fins lucratiu definides d'acord amb el que disposa l'article 2 de la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense fins lucratiu i dels incentius fiscals al mecenatge, d'acord amb el que estableix l'article 91. Quatre de la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit.

Aquest règim s'aplica exclusivament als aliments i als béns que s'utilitzen per a donacions, i se n'exclouen els productes adquirits per tornar al circuit comercial.

Disposició final divuitena. *Modificació de la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries.*

La lletra c) de l'apartat 1, article 4, de la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, queda modificada de la manera següent:

«c) Haver complert divuit anys i no haver complert l'edat ordinària de jubilació que correspongui de conformitat amb el que estableix el text refós de la Llei general de la Seguretat Social.»

Disposició final dinovena. *Modificació del Reial decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desplegament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i del Catàleg espanyol d'espècies amenaçades.*

Amb salvaguarda del seu rang, l'annex del Reial decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desplegament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i del Catàleg espanyol d'espècies amenaçades, amb relació a l'espècie que es detalla a continuació es manté en la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial, amb modificació de les poblacions esmentades en els termes següents:

«ANNEX

Relació d'espècies incloses en la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i, si s'escau, en el Catàleg espanyol d'espècies amenaçades

Nom científic	Nom comú	Població referida	Categoria del Catàleg
MAMÍFERS			
CARNÍVORA			
Canidae			
Canis lupus Linnaeus, 1758.	Llop.	Sud del Duero.	

(...))»

En tota la resta, es manté la seva redacció actual.

Disposició final vintena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor el 2 de gener de 2025.

No obstant això, la disposició addicional sisena, la disposició derogatòria i les disposicions finals primera, segona i setena a desena entren en vigor l'endemà de la publicació d'aquesta Llei en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Les mesures obligatòries que conté l'article 6 d'aquesta Llei s'apliquen transcorregut el termini d'un any des de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 1 d'abril de 2025.

FELIPE R.

El president del Govern,
PEDRO SÁNCHEZ PÉREZ-CASTEJÓN